

Toimintakertomus 2021

EDUNVALVONTA

Vuosi 2021 oli edunvalvonnan kannalta suuri ja merkittävä. Jo ennakkoon ajateltuna vaalivuosi tarjoaa aina merkittäviä näkyvyyden paikkoja ja kuntavaalikampanjan suunnittelu olikin ollut yksi aikaisemman vuoden isoista teemoista. Koronan vuoksi ei ollut varmuutta siitä, kuinka hyvin ehdokkaita pystyy tapaamaan tai kuinka paljon yksittäiset lukiolaiset voivat olla lobbaamassa Lukiolaisten tavoitteita ja toiveita. Vaikka vaaleja jopa siirrettiin parilla kuukaudella, oli kuntavaalikampanja silti kokonaisuutena onnistunut ja hyvin toteutettu. Muutamia piiritoimijoita palkittiin hyvästä aktiivisuudesta kampanjan tiimoilta.

Vaalit eivät kuitenkaan siihen loppuneet, sillä historian ensimmäiset aluevaalit olivat tulossa tammikuussa 2022. Loppuvuonna kampanjaa ja sen toteuttamista suunniteltiin paljon ja se saatiinkin sellaiseen kuntoon, että sitä oli hyvä lähteä toteuttamaan. Aluevaalien ajankohta oli järjestörakenteemme kannalta hieman haastava, mutta kampanjasta suunniteltiin piirien osalta helposti toteutettava ja sen toteuttaminen saatiinkin aloitettua jo joulukuussa.

Vaalipöhinän ohella viimekin vuotta väritti voimakkaasti koronapandemia. Etäopetus, nuorten hyvinvointi ja lukiolaisuuden merkkitapahtumien siirtäminen ja peruminen olivat koko ajan ihmisten huulilla. Nämä aiheet työllistivät paljon, mutta toisaalta tarjosivat myöskin paljon näkyvyyttä ja vaikuttamisen paikkoja.

<i>Voimavarat</i>	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 2 työntekijää
Toimintabudjetti:	Kansallinen edunvalvonta Kansainvälinen toiminta Julkaisu- ja tutkimustoiminta

<i>Strategia 2021–2025</i>
Piiri-, jäsenjärjestö- ja opiskelijakuntatoiminnalla on yhteisöimme rakentamisessa ja tunnettuutemme kasvattamisessa erityinen rooli.
Olemme näkyvä vaikuttaja valtakunnallisissa ja paikallisissa medioissa. Näyttäydymme yhtenäisenä ja asiantuntevana lukiolaisten joukkona.
Kansainvälinen toimintamme vahvistaa eurooppalaista yhteisöämme, kehittää liiton toimintaa sekä tukee jokaisen lukiolaisen kansainvälistymistä.
Vaikuttamisemme perustuu lukiolaisten demokraattisesti määrittelemiін tavoitteisiin. Tavoitteet perustuvat lukiolaisten ajatuksiin ja kokemuksiin koulutuksesta ja lukiosta. Tavoitteita täydennetään tutkitulla tiedolla.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
				Piirien kuntavaalitekemisiä jaettiin mahdollisuuksien mukaan somessa. Toteutettiin kuntavaaliehdokkaiden supertapaamispäivä piireille 17.5. Tapaamisista oli tarkoitus somettaa liiton Instagram-tilillä. Valitettavasti piireistä ei tullut osallistumisia päivään. Tuotettiin ohjeistukset ja materiaalit poliittisten nuorisojärjestöjen esittelyille liiton Instagram-stooreissa. Kaikkien eduskuntapuolueiden nuorisojärjestöjä pyydettiin mukaan, ja mukana olikin 8/9 järjestöä. Esittelyt julkaistiin huhtikuussa.

I	Lukiolaisten näköiset kuntavaalit	Lukiolaisille tärkeät teemat näkyvät vaalikeskustelussa. Kuntavaalivaikuttaminen antaa hyvän pohjan kuntavaikuttamiselle vuosille 2021-2025.	Tarjotaan piiri- ja jäsenjärjestöille sekä opiskelijakunnille monipuolisia materiaaleja kuntavaaleja varten. Käännetään materiaaleja tarpeen mukaan englanniksi. Hyödynnetään olennaisia yhteistyökumppaneita materiaaleja tuottaessa. Huomioidaan kestävä kehitys kampanjamateriaaleissa.	Järjestettiin Allianssin ja muiden nuorisojärjestöjen kanssa yhteistyössä laaja, kaksikielinen kuntavaalipaneeli 6.5., joka striimattiin Youtubeen. Paneeli sai ensimmäisen kuukauden aikana 570 katselukertaa Youtubessa. Puheenjohtaja Uljas toimi tilaisuuden juontajana yhdessä FSS:n puheenjohtajan kanssa. Puheenjohtaja Uljas osallistui kuntavaaleihin liittyen kahteen podcastiin vieraana: Tulevaisuuden Helsinki ja Takaisin Pasilaan. Tuotettiin tammikuussa kattava materiaalipaketti piireille ja opiskelijakunnille kuntavaaleista. Paketti sisälsi erilaisia ohjeistuksia, tietoa vaaleista, vinkkejä toiminnan toteuttamiseen, valmiita viestintä- ja koulutusmateriaaleja. Paketti päivitettiin maaliskuussa vaalien siirryttyä kesäkuulle. Piireille luotiin alkuvuodesta kuntavaaliehdokkaiden tapaamisohjeet ja -tavoitteet. Yhteensä piiritoimijat raportoivat 324 ehdokastapaamista! Piireille luotiin alkuvuodesta opiskelijakuntien kouluttamiseen suunnitellut koulutusdiat ja ohjeistettiin opiskelijakuntien tapaamisiin. Piirit tapasivat ahkerasti opiskelijakuntia: vaalipäivään mennessä piiritoimijat tapasivat 125 lukion opiskelijakunnan hallituksen.
---	-----------------------------------	--	--	--

		Nuoret asettuvat ehdolle ja äänestävät.	Liiton kuntavaalikampanjassa kannustetaan nuoria äänestämään, vaikuttamaan ja asettumaan ehdolle. Varaudutaan toteuttamaan kampanja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Nostetaan julkiseen keskusteluun Lukiolaisille tärkeitä teemoja. Huomioidaan paikalliset erot kuntavaalityössä.	Liiton toimijoita tsempattiin säännöllisesti kampanjan tekemisestä ja vaaleissa vaikuttamisesta eri kanavissa ja tapahtumissa. Vaalien jälkeen kerättiin palautetta, jonka tulokset päivitetään toteumaan alkusyksyllä. Kuntavaalikampanja aloitettiin helmikuussa ja sitä jatkettiin kesäkuuhun asti. Kampanjointi tapahtui pääasiassa Instagramissa, mutta myös Twitteriä ja Facebookia hyödynnettiin viestinnässä. Piirejä ja piiritoimijoita palkittiin hyvästä kuntavaalikampanjasta Kouliksen yhteydessä. Kannustettiin piirejä kannustamaan opiskelijakuntia järjestämään äänestystempaus luomalla ohjeistus ja julkaisemalla kisa somessa. Osa piireistä ja opiskelijakunnista osallistui kisaan ja liiton kautta palkittiin yksi opiskelijakunta heidän tempauksestaan. Kaiken kuntavaaliviestinnän keskiössä oli kannustaa lukiolaisia äänestämään ja vaikuttamaan vaaleissa. Alkuvuodesta Telegramiin perustettiin kaikille toimijoille avoin kuntavaaliryhmä, jossa oli kesäkuussa vaalikevään päättyessä 71 jäsentä.
--	--	--	---	---

				Tehtiin sisällöllistä yhteistyötä Allianssin ja muiden nuorisjärjestöjen kanssa vaalien sometusta suunniteltaessa esimerkiksi sopimalla yhteisistä postauspäivistä. Järjestettiin kilpailu nuorten äänestysprosentin arvaamisesta vaalipäivänä ja kilpailuun osallistuneiden kesken arvottiin heinäkuussa äänestäjäanalyysin julkaisun jälkeen 50€:n lahjakortti.
II	Lukiolaiset vaikuttavat paikallisesti	Kehitetään paikallisen vaikuttamisen osaamista muiden vaikuttavien tahojen kanssa. Jokainen lukiolainen voi innostua ja löytää itselleen sopivan tavan vaikuttaa. Paikalliset päättäjät tunnistavat liiton ja opiskelijakuntien aseman. Liittoa arvostetaan lukiolaisten edunvalvojana.	Kerätään toimintamalleja paikalliseen vaikuttamiseen piiri- ja jäsenjärjestöille ja opiskelijakunnille hyödyntäen muita vaikuttavia tahoja. Luodaan toimintamalleja erilaiset kunnat ja lukiot huomioiden. Paikallista edunvalvontaa kehittäessä tehdään yhteistyötä muiden vaikuttavien tahojen kanssa. Tuodaan esiin erilaisia vaikuttamismuotoja, jolloin jokainen lukiolainen voi löytää itselleen sopivia tapoja vaikuttaa.	Edunvalvontavastaaville tehtiin keväällä kysely heidän toiveistaan KIMPPAn materiaaleille. Uusien toimintamallien valmistelu jouduttiin ajanpuutteen takia perumaan. Edunvalvontavastaavilta kerättiin pitkin vuotta palautetta vastuualueen kehittämiseen. 200 kansanedustajaa -projektia mainostettiin Talvi- ja Syyspäivillä. Tapaamisten taustapaperi päivitettiin toukokuussa. Piirejä kannustettiin tapaamaan ainakin yksi alueensa kansanedustaja syksyn aikana. Piirit tapasivat vuoden aikana 20 kansanedustajaa. Edunvalvontavastaavia kannustettiin hyödyntämään kuntavaalikampanjan materiaaleja sekä 200 kansanedustajaa -paketin tapaamisohjeita myös kuntapäättäjien tapaamisissa.

		Lukiolaisille tärkeät teemat näkyvät maakuntavaaleissa.	Mikäli sote-uudistus etenee suunnitellusti, suunnitellaan lukiolaisten näköinen maakuntavaalikampanja keväälle 2022 osallistaen piiri- ja jäsenjärjestöjä sekä opiskelijakuntia.	Aloitettiin tammikuun 2022 aluevaaleihin liittyvän kampanjoinnin suunnittelu elokuussa. Valmisteltiin aluevaalitavoitteet ja tiedotettiin kampanjasta toimijoille Syyspäivillä samalla heitä osallistaen. Visuaalinen ilme suunniteltiin toimiston voimin. Aluevaalikampanja toteutettiin ainoastaan sosiaalisessa mediassa. Piiri- ja jäsenjärjestöjä kannustettiin hyödyntämään liiton materiaaleja. Kampanja toteutettiin marraskuun 2021 ja tammikuun 2022 välillä.
	Kansainvälisen toiminnan kehittäminen	Kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa ja ympärivuotista. Kansainvälinen toiminta on näkyvämpi osa liiton järjestötoimintaa ja edunvalvontaa.	Tehdään kansainvälisen toiminnan kehittämisestä kansainvälisen jaoksen projekti. Tehdään selvitys kansainvälisen toiminnan puutteista ja vahvuuksista sekä kehitetään toimintaa edellä mainitun selvityksen pohjalta. Luodaan käytänteet ja toimintamallit kansainvälisen jaoksen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi. Etsitään liitolle uusia ja vaihtoehtoisia väyliä tehdä kansainvälistä yhteistyötä.	Jaoksen perehdytyksessä käytiin läpi kärkihanketta ja mietittiin toteutustapoja kärkihankkeelle. Kartoitettiin alumnien ja toimijoiden kokemuksia kv-toiminnasta. Kartoituksista ei ilmennyt uusia kannattavia keinoja tehdä kansainvälistä yhteistyötä. KV-toiminnan opas päivitettiin alkuvuodesta. KV-strategiaa varten ajatuksia kuultiin jaokselta, liittohallitukselta sekä toimijailtamassa toimijoilta. KV-strategia 2022-2025 valmistui joulukuussa 2021. Luotiin perinnönsiirtodokumentti kv-toiminnasta ja kerättiin siihen asioita sitä mukaa, kun niitä nousi. Dokumenttia hyödynnettiin vuoden 2022 KV-jaoksen puheenjohtajiston perehdytyksen laadinnassa.

III		Kansainvälinen toiminta on osallistavaa ja saavutettavaa.	Tarjotaan toimijoille uusia kanavia tehdä kansainvälistä toimintaa. Tehdään aktiivisempaa pohjoismaista yhteistyötä ja pyritään luomaan yhteistyölle selkeä pohja. Pyritään toimimaan esimerkkinä järjestöjenvälisen yhteistyön saralla kansainvälisellä kentällä. Kehitetään kansainvälisen toiminnan hallinnonpitoa. Luodaan kansainväliselle toiminnalle selkeitä tavoitteita. Tuodaan ympärivuotisesti esille liiton kansainvälistä toimintaa eri alustoilla.	Kv-aiheinen toimijailtama järjestettiin keväällä. Syksyllä ei enää mahtunut toimijailtamaa.
				Kv-jaos viesti keskenään Whatsappissa.
				Kv-jaos tapasi maaliskuussa Norjan opiskelijajärjestön kanssa ja keskusteli ajankohtaisista asioista. Lisäksi tavattiin FSS:n kanssa monta kertaa. Yhdessä FSS:n kanssa suunniteltiin tapahtumaa keväälle 2022 jonka tavoitteena olisi vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä toisen asteen järjestöjen välillä.
				Kv-jaos kokousti vuoden aikana kaksi kertaa. Kokousten asioista viestittiin liittohallituksen kokoustiedotteissa. Lisäksi kv-jaoksen kanssa vietettiin iltamia, joissa keskusteltiin ajankohtaisista asioista.
				Instagram-tiliä ylläpidettiin sekä julkaistiin muutama postaus. Lisäksi instagramissa viestittiin osallistumisesta kansainvälisiin tapahtumiin.

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset
				Asiantuntijat edustivat liittoa kaikissa olennaisissa työryhmissä.

1	Valtakunnallinen vaikuttaminen nuoria koskeviin asioihin ja lukiolaisten edustaminen	Liiton tavoitteet näkyvät kansallisessa päätöksenteossa.	Edustetaan lukiolaisia kaikissa merkittävässä lukiokoulutusta ja lukiolaisia käsittelevissä työryhmissä ja toimielimissä. Vaikutetaan lukiolaisia koskevaan päätöksentekoon muun muassa tapaamalla merkittäviä päättäjiä, antamalla lausuntoja ja tarjoamalla asiantuntemusta päätöksenteon tueksi. Ylläpidetään ja luodaan laadukkaita verkostoja sidosryhmien kanssa.	Alkukeväällä luotiin tapaamissuunnitelma kevään poliittikotapaamisille ja tavattiin lähes kaikki sivistysvaliokunnan ryhmät. Syksyn osalta ei tehty suunnitelmaa, mutta tavattiin mahdollisuuksien mukaan poliitikkoja: esimerkiksi elokuussa tavattiin opetusministeri Andersson. OKM:n ja OPH:n viranhaltijoita tavattiin säännöllisin väliajoin. Tavattiin myös OKM:n EU-koordinaattoria Brexitin aiheuttamista muutoksista. Puheenjohtaja ja asiantuntijat tapasivat paljon sidosryhmiä kevään aikana. Sektorilla oli säännölliset tapaamiset OAJ:n ja SOOLin sekä Kuntaliiton kanssa. Lakkiaisskumpat toteutettiin etänä Gaudeamus Digitur -tilaisuutena, jonne kutsuttiin alumneja, toimijoita ja sidosryhmiä. Tilaisuudessa pidettiin ajankohtaiskatsaus liiton toiminnasta ja edunvalvonnasta.
2	Opiskelijakuntien edunvalvonnan tukeminen	Opiskelijakunnat vaikuttavat aktiivisesti omissa kunnissaan ja lukioissaan.	Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä sekä opiskelijakuntia vaikuttamaan lukioissa, kunnissa ja muissa paikallisissa yhteisöissä. Tarjotaan opiskelijakunnille tukea ja materiaalia vaikuttamistyöhön sekä viestittää ajankohtaisista vaikuttamisen paikoista.	Helmikuussa järjestettiin kaikille lukiolaisille suunnattu koulutuskeskiviikko, jonka teemana oli kuntavaikuttaminen. Tilaisuudessa on vieraspuhuja Nuva ry:stä. Opiskelijakuntakirjeissä tiedotettiin ajankohtaisista edunvalvontateemoista. Lisäksi piirit tapasivat ahkerasti opiskelijakuntia kuntavaalien tiimoilta. Samalla piirit saivat tietoonsa erilaisia edunvalvontatapauksia, joita ryhdyttiin ratkomaan yhdessä opiskelijakuntien kanssa. Liiton asiantuntijat olivat tarvittaessa apuna. Piirien edunvalvontavastaaville kerrottiin Talvipäivillä mediaseurannan tärkeydestä.

3	Lukiokoulutuksen kehittäminen	Lukiokoulutus on laadukasta ja antaa kaikille opiskelijoille hyvät edellytykset elämään.	Kerätään palautetta opiskelijoilta lukion kehittämisestä ja ylioppilaskirjoituksista. Vaikutetaan lukiokoulutuksen lainsäädäntöön, opetussuunnitelmaan ja opettajankoulutukseen.	Toteutettiin Instagramissa kysely kevään ja syksyn ylppäreiden onnistumisesta. Lisäksi jaettiin YTL:n omaa kyselyä ja toimitettiin YTL:lle liiton saamaa palautetta.
				YTL:ltä on pyydetty heidän kyselyidensä dataa liiton käyttöön, mutta tässä ei ole onnistuttu.
				Koulutuspoliittinen asiantuntija edusti Lukiolaisia lukion laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmässä. Lisäksi teemasta keskusteltiin kansanedustajien ja viranhaltijoiden kanssa tapaamisissa.
4	Lukiolaisten tuki ja neuvonta	Yksittäiselle opiskelijalle on tarjolla tukea ja apua ongelmiinsa sekä tietoa lukiolaisten oikeuksista.	Tarjotaan tietoa ja vastataan opiskelijoiden kysymyksiin Lukiolaisoppaan kautta sekä suoraan lukiolaisille. Päivitetään Lukiolaisopas vuonna 2021 voimaan tulevien säädösten mukaiseksi.	Asiantuntijat tarjoavat jatkuvasti vastauksia lukiolaisten kysymyksiin sosiaalisessa mediassa ja sähköpostitse.
				Lukiolaisopas päivitettiin vuonna 2021 voimaan tulleiden säädösten mukaiseksi ja saavutettavammaksi.
				Lukiolaisoppaasta ja lukiolaisten oikeuksista viestittiin sosiaalisessa mediassa alkusyksystä.
				Talvipäivillä edunvalvontavastaaville kerrottiin Lukiolaisoppaasta ja ohjeistettiin, miten sitä voi hyödyntää. Oppaasta viestittiin kesän päivityksen jälkeen somen lisäksi Aktiivi-, Abi-, Lukiolais-, Opiskelijakunta- ja Ohjuskirjeissä sekä uusille lukiolaisille lähetetyssä kirjeessä.
				Koulukäyntidiat päivitettiin keväällä ja syksyllä edunvalvonnan osalta. Dioissa oli myös tietoa Lukiolaisoppaasta.

5	Lukiolaisten osallisuus vaikuttamistyössä	Lukiolaiset osallistuvat liiton vaikuttamistyöhön.	Luodaan toimintamalli, joka mahdollistaa lukiolaisten osallistamisen valtakunnallisen vaikuttamistyön tekemiseen. Kartoitetaan lukiolaisten, opiskelijakuntien ja piirien mielipiteitä tekemällä kyselyitä edunvalvonnallisista teemoista. Kerättyä dataa hyödynnetään liiton edunvalvonnassa. Tarjotaan lukiolaisille ja opiskelijakunnille mahdollisuuksia osallistua asiakirjatyöhön.	Edunvalvontajaoksen perustamista suunniteltiin alkuvuodesta. Liittohallitus valitsi huhtikuussa jaokselle puheenjohtajiston, mutta työ ei edennyt sen jälkeen. Päätettiin hyödyntää mieluummin edunvalvonnallisiin teemoihin keskittyviä toimijaitamia.
				Kevään aikana tehtiin yksi kysely lukiolaisille ajankohtaisista asioista (teemana vanhojen tanssit & penkkarit). Elokuussa selvitettiin toimijoiden ideoita liittokokouksen julkilausuman aiheeksi. Loka-marraskuussa tehtiin kysely oppivelvollisuuden laajenemisen ja maksuttoman toisen asteen toteutukseen liittyen, sekä lukioiden työelämäyhteistyöhön liittyen.
				Syyspäivillä pidettiin workshoppeja asiakirjoihin ja niiden valmisteluun liittyen.
				Tavoiteohjelmaa varten selvitettiin toimijoiden mielipiteitä Syyspäivillä.
				Vuoden 2022 asiakirjat lähetettiin kommenttikierrokselle toimijoille ja opiskelijakunnille syyskuussa.
				Edunvalvonnallisista asioista viestittiin lukiolaisille Instagramissa, jolloin heillä on myös ollut mahdollisuus kysyä matalalla kynnyksellä aiheista. Teemoina on esimerkiksi ollut oppivelvollisuusudistus ja ajankohtaiset kannanotot.

6	Vaikuttamisesta viestiminen	Lukiolaiset, heidän huoltajansa ja lukion henkilökunta ovat kiinnostuneita ja tietoisia liiton kannoista sekä päätöksistä, jotka koskevat nuoria.	Viestitään edunvalvonnallisista teemoista saavutettavasti, kiinnostavasti ja vuorovaikutteisesti niissä kanavissa, joita lukiolaiset käyttävät. Edunvalvontaviestinnässä otetaan huomioon myös lukiolaisten huoltajat ja lukion henkilökunta. Nostetaan esiin viestintäkanavissa piiri- ja jäsenjärjestöjen edunvalvonnallisia saavutuksia. Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä edunvalvonnallisessa viestinnässä. Tehdään ajankohtaista ja suunnitelmallista edunvalvontaviestintää. Toteutetaan edunvalvonnallisia viestintäkampanjoita.	Erilaisista ajankohtaisista edunvalvonnallisista aiheista viestittiin erityisesti Twitterissä sidosryhmille, päättäjille, vanhemmille ja lukioiden henkilökunnalle. Facebookissa jaettiin niitä viestintäkokonaisuuksia, jotka on koettu kyseiselle alustalle sopivaksi. Opokirje eli lukioiden opinto-ohjaajille suunnattu uutiskirje otettiin käyttöön alkuvuodesta. Uutiskirjettä lähetettiin tasaisin väliajoin. Jatkossa kirjeestä vastaa opiskelijatoiminnan asiantuntija. Viestittiin jokaisessa Ohjus-, Opo- ja Rehtorikirjeessä lukioiden henkilökunnalle edunvalvonnan ajankohtaisista asioista. Kaikissa lukiolaisille suunnatuissa uutiskirjeissä oli edunvalvonnan sisältöjä. Twitterissä jaettiin piirien edunvalvontaviestejä ja -saavutuksia. Piirejä koulutettiin ja kannustettiin tekemään monipuolista edunvalvontaviestintää. Talvi- ja Kevätpäivien muututtua etätapahtumiksi erillistä Twitter-koulutusta ei päästy järjestämään, mutta Twitterin käytöstä kerrottiin Talvipäivien koulutuksessa edunvalvontavastaaville. Talvipäivillä edunvalvontavastaaville esiteltiin liiton Twitter-opas, jonka avulla toimijat voivat aktivoida piirin Twitter-tiliä. Edunvalvontavastaavia koulutettiin Talvipäivillä edunvalvontaviestinnän tekemisestä eri somekanavissa.
---	-----------------------------	---	--	---

				Edunvalvontaviestinnästä pidettiin tasaisin väliajoin yhteisiä palavereja edunvalvonnan ja viestinnän asiantuntijoiden kesken. Toteutettiin erilaisia somekampanjoita, kuten Puhutaan panemisesta yhdessä SAKKIn ja Väestöliiton kanssa, sekä osallistuttiin Jaksaa, jaksaa -hankkeen mielenterveysteemaiseen viestintäkampanjaan, Nyytin Opiskelijoiden mielenterveyspäivän kampanjaan ja Studeon Ilonpalautus-kampanjaan. Lisäksi tehtiin paljon yksittäisiä postauksia sosiaaliseen mediaan esim. infona tulevista uudistuksista, oppivelvollisuudesta, kyselyistä, aluevaaleista ja niin edelleen.
7	Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen	Liitto on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija ja keskustelunherättäjä yhteiskunnallisissa asioissa nuorten näkökulmasta.	Kannustetaan toimijoita osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sekä jakamaan liiton tuottamaa sisältöä sosiaalisessa mediassa. Tarjotaan toimijoille tietoa ajankohtaisista aiheista. Laaditaan kannanottoja ja lausuntoja ajankohtaisista aiheista. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua. Tehdään keskustelunavauksia ja reagoidaan yhteiskunnalliseen, nuoria koskevaan keskusteluun.	Jaettiin ajankohtaista tietoa edunvalvonnasta valtakunnallisissa tapahtumissa ja uutiskirjeiden sekä muun viestinnän avulla. Vuoden aikana annettiin 54 lausuntoa, tehtiin 13 kannanottoa ja 1 mielipidekirjoitus. Lisäksi kirjoitettiin ja lähetettiin 1 mielipidekirjoitus, jota ei julkaistu. Lausuntoja tehtiin sekä pyynnöstä että aktiivisesti reagoiden avoimiin lausuntopyyntöihin. Liiton asiantuntijat avustivat toimijoita mielipidekirjoitusten tekemisessä ja hiomisessa. Puheenjohtaja tarjosi aktiivisesti erilaisia juttuaiheita medioille. Puheenjohtajasta tehtiin myös henkilökuva esimerkiksi Annaan, joka tavoitti lukiolaisten vanhempia.

			Luodaan ja ylläpidetään mediasuhteita tavoitteellisesti. Ollaan näkyvillä yhteiskunnallisesti merkittävissä tilaisuuksissa.	Lakkiaisskumpat toteutettiin etänä Gaudeamus Digitur -tilaisuutena, jonne kutsuttiin alumneja, toimijoita ja sidosryhmiä. Mediaa ei kutsuttu erikseen, mutta Lukiolaistipendin jakamisesta tehtiin oma mediatiedote. Edunvalvontasektori osallistui SuomiAreenalle Helsingistä käsin etänä ja livenä. Puheenjohtaja osallistui puhujana yhteen keskustelutilaisuuteen ja juonsi poliittisten nuorisojärjestöjen paneelin.
8	Asiantuntijuuden vahvistaminen	Liitto on arvostettu ja asiantunteva lukiolaisten edunvalvoja.	Tehdään tarvittavia selvityksiä liittyen lukiolaisia koskettaviin aiheisiin. Tarjotaan asiantuntemusta muiden tahojen lukiolaisia koskevaan tutkimustyöhön. Koulutetaan liiton toimijoita asiantuntevaan edunvalvontaan.	OKM myönsi rahoitushakemuksemme mukaisesti osittaisen rahoituksen Lukiolaisbarometria 2022 varten. Tutkimusvalmisteluja tehtiin yhdessä Otuksen kanssa, ja työtä myös koordinoitiin SAKKIn Amisbarometrin suunnittelun kanssa. Loppusyksyn aikana valmisteltiin kyselylomake ja aloitettiin tiedonkeruu 1.12. yli 100 lukiossa. Lisäksi tiedonkeruusta viestittiin liiton somekanavissa. Toteutettiin tammikuussa lukiolaisten hyvinvointiin ja koronaan liittyvä kysely yhdessä OwlGroupin kanssa. Tulokset julkaistiin OKM:n tilaisuudessa maaliskuun alussa, jossa Lukiolaiset sai pitää oman kommenttipuheenvuoron. Tuloksia hyödynnettiin laajalti vaikuttamistyössä. Aktiivipäivillä ja toimijailtamissa kerrottiin edunvalvonnan ajankohtaisista teemoista.

				Edunvalvontavastaavia koulutettiin edunvalvontateemoista Talvipäivien ja Syyspäivien lisäksi vertaistukiryhmän tapaamisissa. Piirien puheenjohtajistoja koulutettiin edunvalvonnasta piirien toimistopäivässä.
9	Kansainvälinen edunvalvonta	Liitto on kansainvälisesti tunnettu ja vakavasti otettava toimija. Kansainvälisen toiminnan viestintä on laadukasta.	Valitaan kansainvälinen jaos ja sille puheenjohtajisto johtamaan ja koordinoimaan liiton kansainvälistä toimintaa.	Kansainvälinen jaoksen puheenjohtajat valittiin joulukuussa ja loput jaoksesta helmikuussa.
			Kansainvälinen jaos ja sen puheenjohtajat perehdytetään tehtäviinsä heti vuoden alussa.	Jaoksen puheenjohtajat perehdytettiin tammikuussa ja jaos maaliskuussa.
			Jaoksen jäsenet hakeutuvat kansainvälistä toimintaa tekevien sidosryhmien ja kattojärjestöjen luottamuspesteihin.	Vanhoja toimijoita on kannustettu hakeutumaan OBESSU:n hallitukseen.
			Perinnönsiirrossa liittohallitus ja piiritoimikunta pidetään tietoisena kansainvälisen jaoksen toiminnasta.	Toimintaa ei esitelty liittohallituksen tai piiritoimikunnan perehdytyksissä
			Toimijoita osallistetaan kansainväliseen toimintaan.	Ohjeitusta piiritoimikunnalle ja piiri- ja jäsenjärjestöjen tiedottamiseen ei luotu.
			Liiton ulostuloja ja asiakirjoja käännetään ja julkaistaan myös muilla kielillä.	Talvipäivillä mainostettiin kv-jaoksen hakua.
			Liiton kansainvälisiä tavoitteita koulutus-, sosiaali- ja nuorisopolitiikassa kirjataan ylös ja pidetään yllä liiton tavoiteohjelmassa.	Tavoiteohjelmalle valittiin käännösvastaava. Käännöksistä keskusteltiin jaoksen kesken ja aloitettiin työ.
				Yhdenvertaisuussuunnitelmalle valittiin käännösvastaava. Käännöksistä keskusteltiin jaoksen kesken ja aloitettiin työ.

			Panostetaan kansainvälisen viestinnän vuorovaikutteisuuteen, selkeyteen, ymmärrettävyyteen ja laadukkuuteen. Seurataan, mitataan ja kehitetään kansainvälistä viestintää.	Kv-toiminta päätettiin siirtää omaksi osiokseen toimintasuunnitelmassa 2022. Lisäksi myös kansainvälisten tavoitteita tavoiteohjelmassa kehitettiin. Kv-strategiatyön yhteydessä kehitettiin tavoitteita kv-aiheiselle viestinnälle.
10	Kansainväliset verkostot ja järjestöllinen yhteistyö	Liiton kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa, tavoitteellista ja tunnettua liiton toimijoiden sekä muiden lukiolaisten keskuudessa.	Osallistutaan aktiivisesti kansainvälisten sidosjärjestöjen tapahtumiin. Tavataan ja tehdään yhteistyötä muiden kotimaisten kansainvälistä toimintaa tekevien opiskelija- ja nuorisojärjestöjen edustajia. Tehdään tiivistä yhteistyötä muiden eurooppalaisten toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Vaikutetaan ja pidetään yhteyttä europarlamentaarikkoihin ja tavataan heitä mahdollisuuksien mukaan. Tiedotetaan liiton kansainvälisestä toiminnasta järjestön sisä- ja ulkopuolelle.	Osallistuttiin kaikkiin OBESSUn etätapahtumiin sekä joihinkin GSF:n tapahtumiin. Lisäksi osallistuttiin OBESSUn COMEMiin. Keskusteltiin FSS:n kanssa kv-toiminnan yhteistyömahdollisuuksista ja oltiin yhteydessä SAKKlin sekä OSKUun. Kahden muun maan opiskelijajärjestöt lähettivät tervehdyksen liittokokoukselle. Vuoden aikana ei tavattu meppejä, koska asiaa ei koettu ajankohtaiseksi. Jaoksen Instagram-tiliä päivitettiin muutamilla postauksilla.

Työelämähanke:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset
-----	------------------	----------------------	--------------	----------

Lukioiden työelämä- ja yrittäjyysyhteistyön edistäminen.	Hankkeessa tuotettujen työelämäoppaiden ideoiden jalkauttaminen lukioihin.	Jokaisella lukiolaiselle on mahdollisuus suorittaa lukiossaan valinnainen TET-jakso, jonka voi viettää työelämään tai korkeakouluun tutustuen.	Yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen nuorten työelämätaitojen lisäämisestä media- ja viestintäkampanjan avulla.	Mainostetaan Lukiolaisten työelämäoppaita opinto-ohjaajille, rehtoreilla sekä lukiolaisille itselleen.	Kannustettiin lukioita viestinnän keinoin ottamaan vapaavalintainen TET-jakso valikoimiinsa.
				Kannustetaan lukioita ottamaan valikoimiinsa vapaavalintainen TET-jakso, jonka voi viettää työelämään tai korkeakouluun tutustuen.	Kannustettiin lukioita viestinnän keinoin ottamaan vapaavalintainen TET-jakso valikoimiinsa.
				Työelämäoppaiden sisältämiä ajatuksia lukioiden työelämä- ja yrittäjyysyhteistyöstä esitellään koulutuksen järjestäjille ja lukioille.	Mainostettiin työelämäoppaita ja TET-jaksoa liiton uutiskirjeissä.
				Toteutetaan Lukiolaisten työelämä take over -viestintäkampanja.	Elvytettiin Opokirje ja mainostettiin oppaita ja oppaiden sisältämiä ideoita kirjeissä.
					Työelämäoppaiden teemoista järjestettiin yhteensä neljä viestintäkampanjaa.
					Edistettiin liiton työelämään liittyviä tavoitteita aktiivisesti.

PALVELUT

Palvelusektorin vuosi lähti käyntiin jäsenyyssnäkökulmasta hieman yskähdellen, kun uusien liittyneiden jäsenten määrät jäivät edellisen vuoden tuloksista. Pitkälti syynä voidaan pitää pitkittynyttä koronapandemiaa ja sen aiheuttamia muutoksia syksyn 2020 jäsenhankintaan. Käännekohta saatiin kuitenkin toteutettua syksyn aikana ja jäsenmäärät saatiin nousuun onnistuneiden koulukäyntien ansiosta. Jäsenpidon näkökulmasta koemme kuitenkin onnistuneemme hyvin jäsenyyttään jatkaneiden jäsenten määrän perusteella. Vuoden aikana luotujen ja jo olemassa olevien koulukäyntikonseptien ansiosta voimme sanoa, että olemme kehittyneet huomattavasti vuoteen 2020 verrattuna jäsenhankinnan saralla.

Improbaturin viimeinen vuosi printtituotettunalehtenä onnistui mukavasti, vaikka vuoden aikana Improbaturille rekrytoitiin uusi päätoimittaja. Ilmoitusmyynnin tukemista varten palvelusektorille rekrytoitiin myös mediamyyjä, jonka ansiosta ilmoitusmyyntiä saatiin kehitettyä, mutta sitä tulee seuraavana vuonna kehittää vielä lisää. Syksyllä saatiin järjestettyä Studia-messut yhdessä Messukeskuksen kanssa sekä tuotua syksyn Watereille Lukiolaisten kannalta mielenkiintoisia yhteistyökumppaneita yritysyritystörille. Palautteen perusteella molemmat olivat oikein onnistuneita Lukiolaisten mielestä.

Vaikka vuodessa oli paljon myllerrystä ja muuttuvia asioita, niin paljon hyvää palvelun saralla myös tapahtui. Solmimme uusia kumppanuuksia muun muassa yliopistojen ja yritysten kanssa. Saimme kerättyä paljon kiinnostavaa dataa lukiolaisista esim. Lukiolaiskyselyn avulla. Sosiaalisen median kanavissa pyöri vuoden mittaan *Musta tulee isona* ja *Puhutaan panemisesta* -kampanjat, jotka keräsivät jälleen laajan joukon seuraajia. Jäsenviestintämme tavoitti mukavasti jäsenistön ja saimme siitä myös kiitosta jälleen.

<i>Voimavarat</i>	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 3 työntekijää 1 päätoimittaja 1 harjoittelija
Toimintabudjetti:	Jäsenyys Markkinointi ja jäsenhankinta Jäsenviestintä Improbatur Messut ja muut tapahtumat

Strategia 2021–2025
Olemme muutосkykyisiä muuttuvassa toimintaympäristössä ja uudistumme jatkuvasti.
Taloudellinen tilanteemme on kestävä ja vakaa nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
I		Improbaturin verkkosivut palvelevat lukiolaisia paremmin.	Palkataan Improbaturille päätoimittaja suunnittelemaan, koordinoimaan ja tuottamaan journalistista sisältöä.	Uuden päätoimittajan rekrytointi avattiin edellisen vuoden joulukuussa. Liittöhallitus päätti rekrytoida uudeksi päätoimittajaksi Noora Kullan, jolla oli erityisesti osaamista digitaalisen median hyödyntämisestä. Noora aloitti päätoimittajana 14.2. Tuukka Tuomasjukka toimitti Improbaturin vuoden ensimmäisen lehden.
		Improbaturin verkkosivusto on mielenkiintoinen, joustava ja interaktiivinen verkkomedia.		
		Improbatur vastaa digitalisoituvan maailman tarpeisiin.	Uudistetaan verkkosivut joustavaksi verkkomediaksi.	Verkkosivu-uudistuksen suunnittelu on edennyt vuoden mittaa ja etenee yhä. Esimerkiksi Improbaturin graafikko saatiin rekrytoitua ja hän aloittaa työskentelynsä marraskuun aikana.
		Improbaturin resurssit käytetään tehokkaammin.	Selvitetään erilaisten digitaalisten alustojen kehittämistä Improbaturin käyttöön.	Selvitystyötä on jonkin verran tehty, mutta se on yhä kesken.
		Lukiolaisten osallisuus sekä mahdollisuudet tuoda kantojaan esiin huomioidaan uudistetussa Improbaturissa.	Tehdään suunnitelma joustavan siirtymän toteuttamiseksi printistä digitaaliselle alustalle, ja toteutetaan tätä	Suunnitelma on tehty ja tätä viedään toteutukseen loppuvuodesta. Lukiolaiskysely toteutetaan syksyllä 2021 johon tullaan sisällyttämään Improbaturiin liittyviä kysymyksiä.
			Toteutetaan uudenlaista sisältöä Improbaturin alustoille.	Uudenlaista sisältöä on tarjottu hieman, mutta pääfokus on ollut tulevan verkkouudistuksen suunnittelussa.

II	Toiminnan ulkopuolella olevien lukiolaisten tunnistaminen ja tavoittaminen	Jäsenkannan laajentaminen. Tarjotaan olemassa oleville jäsenille paremmat mahdollisuudet osallistua toimintaan. Sekä liiton että piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminta on tavoittavaa ja lähestyttävää.	Toteutetaan selvitys siitä, millaisia profiileja edustavat lukiolaiset jäävät jäsenyyden ja aktiivitoiminnan ulkopuolelle.	Yhdistetään lukiolaiskyselyyn Syksyllä 2021, Aleksin opinnäytetyö yhdistyy tähän. Selvitetään kyselyssä, ja luodaan profiilit joului-tammikuussa Aleksin opparin yhteydessä.
			Selvitetään, miten voidaan kontaktoida lukiolaisia, jotka eivät ole jäseniä eivätkä osallistu toimintaan.	Jäsenkyselyn jälkeen mahdollista, Aleksin opinnäyte työ tulee vastaamaan tähän. Tämän jälkeen kehitetään viestinnän strategiaa niin, että nämä kohderyhmät huomioidaan viestinnässä.
			Madalletaan kynnystä osallistua liiton tapahtumille.	Tapahtumien palvelumuotoilua mietitty, markkinointikärkiä terävöitetty ja kohderymiä tarkennettu Järjestösektorin kanssa.
				Tapahtumakohtaiset visuaaliset ilmeet on luotu, jotta jokainen tapahtuma olisi erottuva ja helposti tunnistettavissa. Tapahtumille on luotu yhteinen viestinnän suunnitelma-alusta, jota päivitetään yhdessä järjestön kanssa.
			Uudistetaan koulukäyntien konseptia ja kehitetään moninaisia koulukäyntimalleja.	Tapahtumakohtaiset visuaaliset ilmeet on luotu, jotta jokainen tapahtuma olisi erottuva ja helposti tunnistettavissa. Tapahtumille on luotu yhteinen viestinnän suunnitelma-alusta, jota päivitetään yhdessä järjestön kanssa.
				Alkuvuoden koulukäynneistä toteutettiin palautekysely. Syksyn koulukäynneistä laitetaan palautekysely menemään liittokokouksen jälkeen.
Koulukäyntiduoissa on huomioitu tämä.				
				Tämä on toteutettu yritysysteistövastaavia kouluttamalla.
		Piiri- ja jäsenjärjestöjen talous on kestäväällä pohialla	Koulutetaan piiritoimijat paikallisetujen hankintaan.	Koulutus järjestettiin kuudelle piirille piirihallitusten kokousten yhteydessä. Muiden kanssa koulutuksen järjestämisen sopiminen jäi muiden kiireiden ja aikataulutussvaikeuksien alle.
				Sivupohja valmis, viimeistely edessä. Sivu julki marraskuun alussa.

III	Paikallisetujen kehittäminen	kestävää pohjaa. Paikallisedut tukevat sekä liiton että piiri- ja jäsenjärjestöjen jäsenhankintaa ja talouspohjaa.	Luodaan paikalliseduille osio liiton nettisivuille.	Malli + ohjeet luodaan piireille marras-joulukuussa kun verkkosivu & forms valmiina.
		Liiton jäsenyys koetaan hyödyllisemmäksi haja-asutusalueilla. Solmittujen paikallisetujen määrä on aiempaa suurempi.	Kuullaan lukiolaisten ajatuksia ja toiveita paikalliseduista erilaisten kyselyiden ja koulukäyntien avulla	Forms luotu, viimeistelyä vaille valmis. Jakoon piireille joulukuussa.
				Selvitetään kyselyssä marraskuussa.
				Varsinaista erillistä mallia ei luotu, mutta piirejä on kannustettu kartoittamaan paikallisetutoiveita opiskelijakuntia tavattaessa.
				Erilaisia malleja on jo käytössä, mutta luodaan koonti näistä lokakuun lopussa ja laitetaan se KIMPPAan valmistuttuaan.
				Palkinto perustetaan ja jaetaan liittokokouksessa.
IV	Digiviestinnän saavutettavuus	Viestintä on saavutettavaa ja ymmärrettävää kaikille.	Paikalliseduista viestitään selkeämmin ja yhtenäisemmin lukiolaisille	Luodaan marras-joulukuussa kun paketti muuten valmiina.
			Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä yritys yhteistyöhön palkitsemalla aktiivisia piiri- ja jäsenjärjestöjä.	Ei olla toteutettu.
				Kartoitetaan liiton digitaalisen viestinnän nykyinen saavutettavuustaso.
				Kattava selvitys, jonka pohjalta voidaan tehdä toimenpidelistaus, on toteutettu.
				Kehitetään liiton viestinnän saavutettavuutta niin, että se ylittää verkkosisällön saavutettavuusohje WCAG:n mukaisille A- ja AA-tasoisille.
				Listaus on olemassa, mutta sitä ei ole viimeistelty.
			Kehitetään liiton nettisivujen käännösversioiden laajuutta.	Kaikkia toimenpiteitä on pyritty toteuttamaan. Kaikkia toimenpiteitä ei voida toteuttaa tänä vuonna budjetillisistä ja alustoista johtuvista syistä.
				KV-jaos on selvittänyt käännösversioiden laajuutta mm. konsultoimalla FIBSiä.
			Koulutetaan ja ohjeistetaan kaikki liiton ja piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintää toteuttavat saavutettavuudesta. Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöt mittaamaan viestintänsä saavutettavuutta.	Verkkosivujen käännösversiot on päivitetty.
				Koulutus on järjestetty. Ohjeistus on tehty.

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Frank	Lukiolaiset hyötyvät Frankin tarjoamista eduista ja palveluista monipuolisesti. Lukiolaiset käyttävät Frankia aktiivisesti. Frankin ja liiton vuoropuhelu on vakiintunutta.	Markkinoidaan Frankin mobiiliopiskelijakorttia ja opiskelijapalveluita lukiolaisille. Ylläpidetään liiton, toimijoiden ja Frankin toimiston välistä yhteistyötä. Koulutetaan piiritoimijoita paikallisetujen hankinnasta ja kirjaamisesta Frankiin.	Jatkettu on, kaupallistamista yritetty kovasti mutta yritykset eivät ole lähteneet mukaan
				Frank on mainostannut säännöllisesti Lukiolaisten mainoskanavissa
				Frank ei ole kaivannut konsultaatiota.
				Koulutusta on tarjottu kaikille piireille.
2	Improbatur	Liitto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen, lukiolaisia ja nuoria puhuttelevan ja lukiolaisille suunnatun nuorten median, joka houkuttelee lukiolaisia liiton jäseniksi.	Selvitetään ja seurataan jäsenten näkemyksiä Improbaturista osana liiton palvelukokonaisuutta sekä kehitetään Improbaturia hankitun tiedon perusteella ja liiton taloudellinen tilanne huomioiden. Improbaturin teemoja nostetaan säännöllisesti esiin sekä liiton että julkaisun omissa sosiaalisen median kanavissa. Improbatur kerää aktiivisesti palautetta ja kehittää itseään tehdäkseen julkaisusta yhä kiinnostavamman lukiolaisille.	Näkemyksiä on kartoitettu ja Improbaturia kehitetty siten, että Impron viimeinen printtivuosi on varmasti hieno. Verkkosivu uudistus on valmisteilla.
				Sisältöjä on nostettu esiin sekä liiton, että Impron omissa kanavissa.
				Palautetta on kerätty sosiaalisessa mediassa sekä tullaan keräämään lukiolaiskyselyssä
				Lehteä on kehitetty rohkeampaan suuntaan.

		Lukiolaiset kokevat Improbaturin omakseen. Improbatur on journalistisesti itsenäinen julkaisu.	Improbatur käsittelee lukiolaisia koskevia teemoja rohkeasti ja ennakkoluulottomasti. Improbatur on jatkuvasti läsnä lukiolaisten arjessa. Säilytetään Improbaturin journalistinen itsenäisyys. Myydään ilmoituksia improbatur.fi-sivustolle.	Lehti on tullut lukiolaisten kotiin sekä improbatur on ollut aktiivinen sosiaalisessa mediassa. On säilytetty. Mainoksia on myyty.
3	Jäsenhankinta	Vähintään puolet Suomen lukiolaisista on liiton jäseniä myös muuttuvassa toimintaympäristössä. Lukiolaiset ymmärtävät liiton jäsenyyden merkityksen.	Järjestetään jäsenhankintakoulutusta vuoden alusta lähtien sekä tarjotaan ohjeistus ja selkeät toimintamallit piirien omien jäsenhankintakoulutusten järjestämiseen. Järjestetään Koulukävijäkoulutus ja tuetaan piirien jäsenhankinnan koulutusta. Liiton toimijat kiertävät jokaisessa Suomen päivälukiossa esittelemässä lukiolaisuutta sekä liiton palveluita ja toimintaa. Kohdennetaan jäsenhankintaa myös huoltajille. Jäsenhankintataulukkoa käytetään	Järjestettiin etäkoulukäyntikoulutus helmikuussa ja sisällytettiin etäkoulukäyntien tekeminen Koulukävijäkoulutuksen koulutussisältöihin. Tämä tuotetaan KIMPPAan lokakuun lopussa. Toteutettiin etänä vuonna 2021. Palvelusektorin varapuheenjohtaja seurasi koulukäyntien tekemistä raportoinnin kautta säännöllisesti.

		Liitto vierailee jokaisessa Suomen päivälukiossa vuosittain. Lukiolaiset haluavat olla jäseniä koko lukion ajan.	Jäsenhankintatavoitteenä käytetään konkreettisten tavoitteiden asettamiseen, ja sitä päivitetään sekä seurataan aktiivisesti. Markkinoidaan jäsenyyttä ympärivuotisesti. Pyritään tarjoamaan lukiolaisille liittymisetu, erityisesti syksyn jäsenhankintaan. Markkinoidaan jäsenyyttä eri somekanavissa, lukioissa ja Improbaturissa. Panostetaan kampanjoihin erityisesti lukiolaisuuden merkkipaaluissa. Mahdollistetaan monivuotinen jäsenyys.	Palvelusektorin varapuheenjohtaja seurasi koulukäyntien tekemistä raportoinnin kautta ja jäsenhankintavastaavia sekä heidän vertaistukiryhmänsä vetäjää säännöllisesti. Koronapandemian vuoksi vanhempainiltoja ei ole oikein järjestetty, joten emme ole kokeneet tarvetta erilliselle koulutukselle. Taulukoita päivitetään joka maanantai + uudet taulukot luotu piireille
4	Jäsenyys ja jäsenpalvelu	Jäsenpalvelu on lukiolaisille hyödyllinen ja toimiva. Liitto tiedostaa lukiolaisten tarpeet.	Lukiolaisia palvelee ystävällisesti ja ripeästi. Palvelee jäseniä liiton pääasiallisissa kanavissa sekä jäsenpalvelulle tarkoitettussa sähköpostissa, chatissa ja puhelimessa. Tarjotaan saavutettavissa olevaa, ajankohtaista ja relevanttia tietoa liitosta sekä liiton jäsenyydestä ja jäsenpalvelusta verkkosivuilla. Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä ja jäsenyyden jatkamista teettämällä säännöllisesti jäsenrekisterin kehitystyötä.	Pääsääntöisesti ollaan vastattu muutamassa arkipäivässä, poislukien yllättävät kiireajat Ollaan palveltu pääasiallisissa kanavissa sekä terpeen vaatiessa somessa yksityisviesteillä Verkkosivuille ollaan päivitelty ajankohtaisia asioita vuoden mittaan. Lisäksi lisätty tiedotteita suuremmista ongelma-asioista. Myöskin someen on lisätty tietoa tärkeimmistä asioista. On korjattu ja kartoitettu esimerkiksi laskutukseen liittyen

6	Viestintä		Viestitään lukiolaisten kanssa aktiivisesti sosiaalisen median, nettisivujen ja uutiskirjeiden kautta.	Useampi viestintäkampanja on toteutettu, ja niissä on hyödynnetty tarpeen mukaan maksettua mainontaa.
		Viestintämme tukee lukiolaisten arkea ja pyrkii tavoittamaan jatkuvasti enemmän lukiolaisia.	Hyödynnetään sponsoroitua ja kohdennettua markkinointia viestinnällisen sisällön levittämisessä ja uusien lukiolaisten tavoittamisessa.	Näin on tehty.
		Viestintämme luo yhteisöllisyyttä.	Pidetään liiton viestintä mukana lukion ja lukiolaisten arjessa sekä lukiolaisuuden ja nuoruuden merkkipaaluissa.	Viestinnän vuosikelloa on tarkasteltu ja sitä on päivitetty. Vuosikelloa ei ole viimeistelty.
		Viestintämme on vuorovaikutteista, saavutettavaa ja laadukasta.	Panostetaan viestinnän vuorovaikutteisuuteen, saavutettavuuteen ja laadukkuuteen.	Uutiskirjeitä on lähetetty säännöllisesti. Syksyn viimeiset uutiskirjeet on aikataulutettu, mutta ei vielä lähetetty.
		Viestintämme tuo liiton toimintaa ja arvoja laajasti ja selkeästi esille.	Koulutetaan lukiolaistoimijoita viestinnästä ympäri vuoden.	Piirien viestintävastaavilta on kysytty tarvetta koulutuksille, ja heitä on koulutettu niiltä osin kun tarpeita ilmeni.
			Suunnitellaan ja toteutetaan viestintäkampanjoita liiton viestintäkanavissa.	Toiminnalle tärkeimpiä tietoja on kerätty ja niitä on tarkasteltu aktiivisesti. Kaikkien datan analysointiin ei ole riittänyt aika.
			Seurataan, mitataan ja kehitetään viestintää.	Saavutettavuus on huomioitu kaikessa digiviestinnässä alustojen ja budjetin puitteissa.

JÄRJESTÖ

Vuosi 2021 oli järjestösektorilla vuoden 2020 tavoin koronan värittävä. Koko ensimmäinen vuosipuolisko menttiin etäolosuhteissa, jolloin etäyhteisöllisyyden merkitys nousi merkittävään rooliin. Loppuvuodesta pääsimme myös järjestämään tapahtumia ja koulutuksia livenä, toki tiukoin koronaturvallisuustoimin. Erityisen arvokasta piiri- ja jäsenjärjestöjen jatkuvuuden ja koko liiton yhteisöllisyyden kannalta oli pitää kahdet Water-opiskelijakuntafestivaalit syksyllä 2021. Molemmat näistä tapahtumista olivat loppuunmyytyjä ja niillä oli suuri vaikutus esimerkiksi liittokokousdelaatioiden kokoihin ja piirihallitushakijoiden määrään.

Vuonna 2021 edistimme myös kärkihankkeitamme reippaasti ja etenimme koulutus- ja tapahtumatarjonnanuudistuksessa muun muassa niin, että järjestimme kokonaan uuden etätapahtuman, Zeniitin, keväällä. Tarkastelimme uudistusta myös kriittisesti ja päätimme lakkauttaa aiemman projektisuunnitelman teon ja sen sijaan siirtyä toteuttamaan visiota, jonka avulla toivon mukaan pääsemme tulevaisuudessa kohti haluamiamme lopputuloksia. Piiri- ja jäsenjärjestöjen tuki on ollut tänä vuonna isossa roolissa, koska toiminta on ollut niin vaikeaa koronan takia. Olemme liittona tarjonneet tukea esimerkiksi opk-tapahtumien järjestämiseen ja piiri- ja jäsenjärjestöjen normaalin toiminnan pyörittämiseen, koska sekään ei ole tänä vuonna ollut itsestäänselvyys. Lisäksi olemme panostaneet mahdollisuuksien mukaan opiskelijakuntatoimintaan ja esimerkiksi järjestäneet vastuulukiotapaamiskampanjan alkuvuodesta 2021 osana Lukiolaisten kuntavaalikampanjaa.

Kärkihankkeiden ulkopuolelta nostimme vuoden 2021 tärkeäksi teemaksi hyvinvoinnin, joka näkyi esimerkiksi siinä, että jokaisella tapahtumalla koulutettiin hyvinvoinnista, teimme kolme hyvinvointikyselyä piiritoimijoille ja jatkoimme yhteistyötä Jaksaa jaksaa -hankkeen kanssa. Ylipäätään voidaankin siis todeta, että vuosi 2021 oli järjestösektorilla hyvin onnistunut ja onnistuimme kehittämään toimintaamme monella osa-alueella, vaikka vuosi olikin haastava. Erityisen tärkeää meille tänä vuonna oli taata jatkuvuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi, ja koemme onnistuneemme siinä.

Voimavarat	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 2,5 työntekijää
Toimintabudjetti:	Piiri- ja jäsenjärjestöt Aktiivi- ja koulutustoiminta Opiskelijakuntatoiminta Liittohallitus ja piiritoimikunta Liittokokous

Strategia 2021–2025
Olemme lukiolaisten yhteisö, johon jokainen haluaa ja tuntee kuuluvansa ja josta jokainen löytää itselleen merkityksellistä toimintaa.
Piiri-, jäsenjärjestö- ja opiskelijakuntatoiminnalla on yhteisömmme rakentamisessa ja tunnettuutemme kasvattamisessa erityinen rooli.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
			Noudatetaan ja tarvittaessa päivitetään koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistuksen projektisuunnitelmaa.	Projektisuunnitelmaa on päivitetty ja sitä ollaan seurattu säännöllisesti. Paikallisten Watereiden pilotti päätettiin perua.
			Järjestetään keväällä uusi etätapahtuma.	Keväällä järjestettiin uusi, hyvinvointiin keskittyvä etätapahtuma "Zeniitti - tie hyvinvointiin". Tapahtumaan osallistui 44 lukiolaista ja palaute oli hyvää.
			Järjestetään keväällä etäkoulutuskokonaisuus.	Keväällä järjestettiin kaksi tuotantokautta Koulutuskeskiviikkoja, eli siis yhteensä 12 etäkoulutusta. Koulutuskeskiviikkoihin osallistui kaikkiaan 390 osallistujaa.
			Laajennetaan tapahtumatarjontaa selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia uusien tahojen kanssa.	Zeniitti-tapahtuman ja syksyn liittohallituksen ja piiritoimikunnan Get Togetherin yhteistyökumppani oli Jaksaa jaksaa -hanke. Syksyn Watereille saatiin mukaan neljä yritystä, jotka esittelevät yhteistyömahdollisuuksia opiskelijakuntatoimijoille.

I	Koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistus	Liiton koulutuksiin osallistuu laaja ja moninainen joukko lukiolaisia ja liiton tapahtumat ovat taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Yhä useampi opiskelijakunta tavoitetaan heidän tarpeitaan vastaavilla koulutuksilla.	Järjestetään syksyllä uusi valtakunnallinen tapahtuma.	Uutta valtakunnallista tapahtumaa ei järjestetä syksyllä, koska paikallisten Watereiden pilotti päätettiin perua ja tapahtuman järjestäminen ei olisi ollut resurssillisesti mahdollista. Lukiolaisilta on kartoitettu esimerkiksi Talvipäivillä sitä, millaisia tapahtumia he haluaisivat.
			Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä paikallisten Watereiden järjestämisessä.	Paikallisia Watereita ei järjestetä, jonka takia ohjenuoria ja malleja ei ole juurikaan tehty. Piireille on keväällä koottu materiaalipankki KIMPPAan, joka sisältää malleja, useita koulutusdiasarjoja opiskelijakuntatoiminnan eri osa-alueista ja ohjenuoria opiskeijakuntatapahtumien järjestämiseen.
			Uudistetaan opiskelijakuntatapahtumia vastaamaan paremmin opiskelijakuntien tarpeisiin.	Opiskelijakuntien tarpeisiin vastaten tuotettiin sisältöjä korona-ajan opiskelijakuntatoiminnan sekä etäyhteisöllisyyden tukemiseen. Toimijoiden tarpeita on kartoitettu kyselyden avulla liiton tapahtumien ja koulutusten yhteydessä.
			Tapahtumat konseptoidaan ja niille luodaan yhtenäinen brändi.	Tapahtumakonseptien kehittämistä ja brändäystä on ideoitu järjestösektorin työpajoissa kevään ajan. Viestintäsuunnitelma-sheets on valmis ja käytössä. Erottavat ja saavutettavat ilmeet on luotu tapahtumakonseptikohtaisesti.
			Toteutetaan yhdessä piiri- ja jäsenjärjestöjen kanssa laaja ja hyvin dokumentoitu selvitys piiri- ja jäsenjärjestötoiminnan toimintamalleista ja käytänteistä.	Jatkuvuuden ongelmia ja ratkaisuja on selvitetty liittohallituksen ja piiritoimikunnan kanssa. Mallia lähdetään valmistelemaan. Jatkuvuudesta on koulutettu syyspäivillä ja liittohallituksen sekä piiritoimikunnan yhteistapahtumalla. Piiri- ja jäsenjärjestöjen vuosikellot on kartoitettu OTOKEssa.

II	Piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnan tuki	Piiri- ja jäsenjärjestöt saavat toimintansa rytmittämiseen lisää eväitä ja tekevät yhteistyötä keskenään. Piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintavuoden rakenne vakiintuu.	Luodaan selvityksen pohjalta kooste ja käytetään sitä toiminnan hyötyjen maksimointiin.	
			Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä päivitetyn piiritoiminnan oppaan käyttöön otossa.	Opas on päivitetty nettisivuille.
			Luodaan malleja piiri- ja jäsenjärjestöjen yhteistyölle.	Hyvinvointi- ja tapahtumavastaavien vertiatukiryhmän vetäjä valmisti pohjia vertaistukiryhmän tapaamiseen. Tämän lisäksi vertaistukiryhmäläiset pääsivät kommentoimaan sekä miettimään uusia yhteistyökuvioita. Vertaistukiryhmän vetäjä kirjoitti erilaiset yhteistyömallit puhtaaksi sekä lähetti ne järjestösektorin varapuheenjohtajalle. Yhteistyömalleja luotiin 7 kpl ja niissä on sekä etä- että lähitoteutuksia.
III	Opiskelijakunta-toiminta liiton voimavarana	Opiskelijakunnat ovat tärkeä osa liiton toimintaa.	Markkinoidaan opiskelijakuntatoiminnan päivitettyä opasta opiskelijakuntatapahtumien yhteydessä sekä viestitään siitä opiskelijakunnille.	Opas on valmis ja se sijaitsee Lukio.fi -sivuilla. Uudistettua opasta on markkinoitu opiskelijakuntatoimijoille ja ohjaaville opettajille uutiskirjeissä ja koulutuksissa. Opk-vastaaville on vinkattu oppaan hyödyntämisestä vastuulukiotoiminnassa. Erllistä markkinointisuunnitelmaa ei ole tehty.
			Luodaan opiskelijakuntien toiminnan tukemiseen tarkoitettua materiaalia.	Erllistä kysymyspatteristoa ei tehdä, sillä kartoitusta tehdään ja siitä raportoidaan koulukäyntien yhteydessä. Ohjeistus vastuulukioiden tapaamiseen on päivitetty. Opiskelijakuntien tarpeita on kartoitettu alkuvuodesta tapahtumien yhteydessä ja piireille on alkuvuodesta luotu KIMPPAan opiskelijakuntakoulutusten materiaalipaketti. Tämä sisältää runsaasti koulutusdiasarjoja eri opiskelijakuntatoiminnan osa-alueista.

			Arvioidaan opiskelijakuntien verkostoitumista. Tuetaan verkostoitumisen kehitystä ja opiskelijakuntien yhteistyötä tehdyn arviointityön perusteella.	Syksyn opiskelijakuntien ohjaajien opettajien koulutuksessa käsiteltiin opiskelijakuntayhteistyötä. Piirien kevään opiskelijakuntakoulutusten materiaalipankkiin on luotu koulutusdiasarja opiskelijakuntayhteistyötä. Syksyllä piiritoimijoiden tekemien koulukäyntiraporttien avulla kartoitetaan opiskelijakuntien verkostoitumista.
--	--	--	--	---

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
			Järjestetään kolmet (3) aktiivipäivät.	Talvipäivät ja Kevätpäivät on järjestetty etäyhteyksin ja Syyspäivät järjestettiin Tampereella.
			Aktiivipäivillä tarjotaan monipuolista koulutusta vastuualueista, johtamisesta ja tiimitoiminnasta. Aktiivipäivien koulutuksissa saa laajat valmiudet toimia liitossa.	Aktiivipäivillä on järjestetty koulutusta "lukiolaistoimijoille", eli niille, jotka ovat joko toiminnassa uusia tai vastuualueettomia. Aktiivipäivillä koulutettiin piirissä toimimiseen. Palaute koulutuksista on ollut hyvää.
		Liiton aktiivitapahtumat palvelevat toimijoita.	Kehitetään työkaluja, joiden avulla lukiolaiset pystyvät tunnistamaan ja laajentamaan omaa osaamistaan.	Mahdollisuus annetaan loppuvuodesta.
		Liitto tunnetaan järjestönä, jossa lukiolainen kehittää itseään.	Kartoitetaan olemassaolevia opitun tunnustamisen menetelmiä.	Osaamisen tunnistamisen menetelmiä on kartoitettu ja hyödynnetty yliopiston kursseilta.
			Tarkastellaan yhteistyömahdollisuuksia uusia tapahtumakonsepteja kehittäessä.	Kevään Zeniitti-etä tapahtuman kanssa tehtiin yhteistyötä Jaksaa, jaksaa -hankkeen kanssa. Syksyllä ei järjestetty uutta valtakunnallista tapahtumaa.

1	Aktiivipäivät ja muu aktiivitoiminta	Liitossa opittuja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan siten, että niistä on hyötyä myös liiton ulkopuolella. Liitossa toimiminen tukee toimijoiden hyvinvointia. Liiton toimijat ovat hyvinvoivia. Liiton toimintaan osallistuu entistä laajempi joukko erilaisista asioista kiinnostuneita lukiolaisia.	Kannustetaan ja koulutetaan toimijoita huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan.	Zeniitti-hyvinvointitapahtuma on järjestetty. Kolme hyvinvointikyselyä on lähetetty toimijoille ja vastauksia analysoitu yhdessä liittohallituksen ja piiritoimikunnan kanssa. Jaksaa, jaksaa -hanke on kouluttanut Zeniitillä ja liha-ptmk-gt:llä.
			Järjestetään valtakunnallisilla tapahtumilla mahdollisuus oman hyvinvoinnin kehittämiseen.	Talvipäivillä, Zeniitillä, Kevätpäivillä, Syyspäivillä, Korpikalla, Watereilla ja Kapulanvaiholla on koulutettu hyvinvoinnista ja tapahtumilla on huomioitu hyvinvointi ohjelmassa.
			Tuodaan ilmi tuloksia viime vuosina tapahtuneesta hyvinvoinnin kehityksestä.	Tulokset käyty läpi kesällä sekä liittohallituksessa ja piiritoimikunnassa.
			Edistetään liitossa toimimisen esteettömyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä kehitetään ilmapiiriä kutsuvammaksi.	Tapahtumia suunniteltaessa on hyödynnetty yhdenvertaisuussuunnitelmasta tehtyä yhdenvertaisuus-muistilistaa. Ilmoittautuessa ja itse tapahtumalla kerrotaan turvallisemman tilan periaatteista osallistujille. Palautelomakkeissa on kysytty erikseen yhdenvertaisuudesta ja esteettömyydestä.
2	Etämahdollisuuksien hyödyntäminen toiminnassa	Liitolla on valmiudet toimia monialustaisesti.	Koulutetaan etäyhteyksillä toimimisesta piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa.	Koulutusta etäyhteyksillä toimimisesta ei ole järjestetty, sillä ei ole koettu tarpeelliseksi. Etätoiminnan tukemiseen on tuotettu materiaalia piirien ja opiskelijakuntien käyttöön.
			Tarjotaan malleja etämahdollisuuksien hyödyntämiseen piiri- ja jäsenjärjestöjen sekä opiskelijakuntien toiminnassa.	Piireille on tehty opiskelijakuntakahvien etätoteutusmalli, opiskelijakuntien etäkoulutusmalli sekä ohjeet etätapahtumien järjestämiseen. Piirit ovat myös hyödyntäneet näitä.
			Liiton sisäistä osallisuustyötä vahvistetaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota opiskelijakuntien mahdollisuuksiin saada tietoa liiton toiminnasta ja osallistua sen kehittämiseen.	Asiakirjailtamat on aikataulutettu ja niistä on viestitty Telegramissa ja Instagramissa. Konseptia on kehitetty niin, että muutosesitysten tekeminen on mahdollista suoraan iltamassa. Asiakirjamia pidettiin yhteensä 8 kappaletta.

3	Jäsenten osallisuus	Jäsenet kokevat liiton omaksi järjestökseen.	Järjestön toiminta, toimijoiden tehtävät ja vaikuttamisen paikat tehdään selkeiksi jäsenistölle.	Toimielimet, kuten liittohallitus ja piiritoimikunta, ovat viestineet avoimesti toiminnastaan esimerkiksi Instagramin välityksellä. Luottamustehtävistä on puhuttu toimijoille niin sosiaalisessa mediassa, Syyspäivillä, Korpikelailla kuin Watereilla.
		Osallisuustoimista on hyötyä liiton toiminnalle.	Osallistetaan lukiolaisia liiton toiminnan kehittämisessä.	Toimijailtama on markkinoitu ajoissa ja niissä toimijat ovat päässeet osallistumaan liiton toiminnan kehittämiseen. Myös asiakirjailtama on markkinoitu toimijoille ja niissä pääsee suoraan tekemään muutosesityksiä.
4	Liiton sekä piiri- ja jäsenjärjestöjen välinen vuoropuhelu	Järjestön eri tahojen sisäinen viestintä on vuorovaikutteista.	Viestitään piiri- ja jäsenjärjestöille jatkuvasti ajankohtaisista asioista.	Lukiolaisten Telegram-yhteisöä, Instagramia, Facebookin Lukiolaistoimijoita ja Aktiivikirjettä on hyödynnetty viestinnässä.
			Tarjotaan alustoja toimijoiden väliselle keskustelulle.	Piiritoimikunta on ottanut vastuun Discord-asiasta, mutta se ei ole edennyt juurikaan. Telegramissa on kohtalaisen aktiivista keskustelua.
			Liitto antaa palautetta piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnasta ympärivuotisesti.	Kolme osavuositointakertomusta on palautettu liitolle ja ne on tarkastettu.
		Liitolla on hyvät suhteet lukioden henkilökuntaan.	Markkinoidaan liiton toimintaa lukiokoulutuksen järjestäjille ja heidän edustajilleen, jotta he tukevat lukiolaisten toimintaan osallistumista sekä suosittelevat lukiolaisille liiton jäsenyyttä.	Uutiskirjeitä on lähetetty opettajille ja rehtoreille viestintäsuunnitelman mukaan. Ajankohtaista tietoa ja vinkkejä on tarjottu myös opettajien eri Facebook-ryhmissä.
			Järjestetään koulutusta lukioden opiskelijakuntien ohjaaville opettajille.	Ohjaaville opettajille järjestettiin koulutus 10.2. ja 8.9. Zoomissa. Koulutukseen osallistui yhteensä 42 opettajaa.
			Viestitään rehtoreille ja ohjaaville opettajille ajantasaisesti ja monipuolisesti.	Rehtoreille ja ohjaaville opettajille on lähetetty säännöllisesti uutiskirjeitä. Keväällä opettajille lähetettiin kaksi uutiskirjettä ja rehtoreille yksi. Syksyllä kirjeitä lähetettiin saman verran.
			Kehitetään opinto-ohjaajille kohdennettua viestintää ja heidän kanssaan tehtävää yhteistyötä.	Opinto-ohjaajille on lähetetty vuoden aikana kuusi uutiskirjettä.

5	Lukioiden kanssa tehtävä yhteistyö	Henkilökuntaan. Lukioiden henkilökunta arvostaa liiton toimintaa ja kannustaa opiskelijoita osallistumaan siihen. Ohjaavat opettajat tekevät yhteistyötä liiton kanssa opiskelijakuntatoiminnan kehittämiseksi.	Tarjotaan opinto-ohjaajille ja tutortoiminnan vetäjille tukea ja tietoa tutortoiminnan järjestämiseen.	Tutorohjaajille järjestettiin keväällä kaksi etäkoulutusta valtakunnallisen tutorverkoston toimesta. Kokopäiväinen peruskoulutus järjestettiin 4.5., johon osallistui 13 opettajaa. Lyhyempikestoinen tutorohjaajien vertaisverstaas keräsi puolestaan 7 tutorohjaajaa yhteen. Peruskoulutukset ja ohjaajien vertaisverstaat jatkuvat syksyllä. Tutorverkosto lähetti uutiskirjeitä tutorohjaajille kaksi kertaa vuodessa. Tutorverkosto on valmistellut yhdessä Opetushallituksen kanssa tutortoiminnan laatukriteerejä, joita työstetään yhdessä opettajien ja opiskelijoiden kanssa.
			Kehitetään osallistavaa ilmapiiriä lukioissa ja tarjotaan tukea demokratian toteuttamisessa.	Yhtenä ohjaavien opettajien koulutusten vakiosisältönä on osallistavan ja demokraattisen toimintakulttuurin rakentaminen. Keväällä teemasta keskusteltiin eri osallisuusväittämistä äänestäen ja syksyllä opettajat ideoivat teemaa pienryhmissä. Koulutuksiin osallistui 42 opettajaa. Osallistavan toimintakulttuurin kehittäminen sisältyy myös tutorohjaajien koulutuksiin.
		Opiskelijakuntaviestintä on vuorovaikutteista ja molempia osapuolia hyödyttävää. Opiskelijakunnille suunnattu	Toiminnasta viestitään niin, että uudet toimijat kiinnostuvat liitosta ja tapahtumiin osallistuu laaja joukko lukiolaisia.	Lukiolaisten Liiton tapahtumia ja toimintaa on markkinoitu uudet ja vanhat toimijat huomioiden. Tapahtumille on luotu erottuvia ilmeitä ja kaikessa viestinnässä on huomioitu saavutettavan digiviestinnän periaatteet. Viestinnässä on onnistuttu sillä esim. Water-opiskelijakuntafestaalien osallistujista miltei 100% on uusia osallistujia. Water-markkinoinnin ja vastuulukiotoiminnan tueksi tehtiin oma markkinointipaketti, joka sisälsi puhelinkeskustelupohjia sekä viestiettä somekuvapohjia yksittäisille lukiolaisille ja lukioille viestimiseksi.
			Viestitään tapahtumista suunnitelmallisesti.	Viestintäsuunnitelmapohja on suunniteltu ja käytössä.

6	Opiskelijakunta- viestintä	viestintä tavoittaa laajan joukon lukiolaisia.	Yksittäisten opiskelijakuntien ääntä tuodaan esille valtakunnallisessa viestinnässä.	Tätä ei voitu vuonna 2021 toteuttamaan.
		Viestintä sitouttaa opiskelijakuntia liiton toimintaan.		
		Opiskelijakuntien on helppo saada yhteys liittoon.	Liiton ja opiskelijakuntien välinen viestintä on vuorovaikutteista.	Vastuulukioiden tapaamiskampanja "OPKskaba" on järjestetty keväällä. Piirit ovat tavanneet 125 opiskelijakuntaa (11.6.2021). Vastuulukiotoiminnasta on koulutettu Talvipäivillä ja sen merkitystä on painoitettu kaikille toimijoille. OPK-kysymyksiä on myös päivitetty koulukäyntien raportointilomakkeeseen.
			Tarjotaan opiskelijakunnille matalan kynnyksen yhteydenottokanava kasvattamalla ja kehittämällä Telegram-yhteisöä.	Telegramiin on luotu muutamia alaryhmiä vuoden aikana, kuten Euroviisu- ja joulualaryhmä. Telegramia on markkinoitu koulukäyntien yhteydessä.
			Kehitetään uudenlaisia tapoja pitää opiskelijakuntiin yhteyttä.	Vastuu Discord-asiasta on Hämeen piirin puheenjohtajistolla, mutta asia ei ole edennyt.
			Järjestetään koulutuksia, jotka antavat valmiuksia niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin opiskelijakuntatoimijoille.	Vuonna 2021 järjestettiin kaksi valtakunnallista Water-opiskelijakuntafestivaalia, jotka järjestetään Mikkelissä ja Vaasassa lokakuussa. Tapahtumiin osallistui n. 400 lukiolaista ympäri Suomen.

7	Opiskelijakuntien tuki	Opiskelijakunnat haluavat kouluttautua toimintaansa ja saavat selkeää hyötyä liiton koulutustoiminnasta. Liiton ja opiskelijakuntien välinen yhteistyö on vuorovaikutteista sekä molempia osapuolia hyödyttävää.	Tuetaan opiskelijakuntia tarjoamalla heidän tarpeisiinsa räätälöityjä täsmäkoulutuksia, joiden suunnittelussa ja toteuttamisessa opiskelijakuntavastaavat auttavat.	Piirit järjestivät Jano-opiskelijakuntakoulutuksia ja tutorkoulutuksia lukioissa. Raportoituja Jano-koulutuksia järjestettiin kolmessa lukiossa ja tutorkoulutuksia kolmessa lukiossa. Keväällä toteutettiin etänä kaksi massatutorkoulutusta, joihin osallistui yhteensä jopa 1136 tutoria 81 eri lukioista. Osallistujapalautteiden kokonaisarvosana (keskiarvo) koulutuksista oli 4,3 (asteikolla 1–5). Keväällä piirejä tuettiin paikalliskoulutusten järjestämisessä mm. tuottamalla kolme koulutusmallia ja materiaalipankki KIMPPAan. Materiaalipankissa on useita diasarjoja ja koulutus pohjia eri opiskelijakuntatoiminnan osa-alueista.
			Opiskelijakuntia kannustetaan ja koulutetaan yhteistyöhön muiden opiskelijakuntien kanssa.	Opiskelijakuntien välisestä yhteistyöstä ei ole järjestetty erillistä koulutusta, sillä koronan vuoksi opiskelijakuntatoiminta on keskittynyt perustoiminnan ylläpitämään.
			Liitto kannustaa esimerkillään opiskelijakuntia noudattamaan osallisuuden ja demokratian periaatteita.	Reiluista vaaleista on palaveerattu useasti yhdessä liiton puheenjohtajiston, järjestösuunnittelijan ja liittokokouksen yhdenvertaisuustarkkailijan kanssa. Reilut vaalit ja niiden käytänteet on mukana myös piireillä ja tätä varten on luotu oma erillinen asiakirja. Reiluista vaaleista on viestitty Syyspäivien, Korpikiekan ja liittokokouksen yhteydessä.
			Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistot tehtäviinsä alkuvuodesta ja tuetaan heitä piiri- ja jäsenjärjestöjen johtamisessa.	Kapulanvaihto järjestettiin ja sinne osallistui lähes kaikki uuden ja istuvan piiritoimikunnan jäsenet. Tapahtuma sujui palautteen mukaan hyvin.
			Piiritoimikunnan puheenjohtajisto koulutetaan tehtäviinsä.	Vuoden viimeisillä puheenjohtajapäivillä järjestettiin koulutusta perinnönsiirtoon. Kapulanvaihdolla puheenjohtajistot siirsivät perintöä ja heitä myös ohjeistettiin jatkamaan tätä itsenäisesti. Lisäksi kaikkia toimijoita on kannustettu perinnönsiirtoon.

8	Piiri- ja jäsenjärjestöjen johtaminen	Piiri- ja jäsenjärjestöjen johtaminen on tavoitteellista ja onnistunutta. Piiritoimikunta kehittää piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintaa valtakunnallisesti ja osallistuu liiton kehittämistyöhön yhteistyössä liittohallituksen kanssa.	Järjestetään ainakin neljät (4) puheenjohtajapäivät, joissa piiri- ja jäsenjärjestöjen johdot saavat koulutusta piiri- ja jäsenjärjestöjen operatiivisesta ja strategisesta johtamisesta.	Kaikki puheenjohtajapäivät on järjestetty.
			Piiritoimikunta kokoontuu vähintään neljä (4) kertaa vuoden aikana kokoustamaan ja suunnittelemaan toimintaansa.	Piiritoimikunta on kokoustanut 4 kertaa ja tavannut 2 kertaa etäyhteyksin. Piiritoimikunta kokousti myös liiton asiakirjojen kommentoinnin yhteydessä. Lisäksi piiritoimikunta on tavannut useasti etänä ja livenä ihan rennommissakin merkeissä.
			Liittohallitus ja piiritoimikunta kokoontuvat yhteen vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa.	Keväällä on järjestetty 2 kertaa liittohallituksen ja piiritoimikunnan get togethertit yhden päivän toteutuksella. Syksyllä jätjestettiin Tampereella syyspäivien yhteydessä.
			Liittohallitus ja piiritoimikunta käyvät vuoropuhelua jatkuvasti.	Liittohallituksella ja piiritoimikunnalle on yhteinen Telegram-kanava ja yhteismeettejä on pidetty keväällä kaksi ja syksyllä yksi. Syksyllä järjestettiin myös liha + PTMK Get Together Tampereella.
			Piiritoimikunta viestii avoimesti toimijoille.	Piiritoimikunta on tehnyt kokouksistaan kokoustiedotteet ja ylläpitänyt omaa Instagram-tiliään.
			Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä keskinäiseen yhteistyöhön ja palkitaan onnistumisista.	Piirejä on kannustettu järjestämään opiskelijakunta-tapahtumia, yhteiskyytejä, liittokokoukoulutuksia ja muita vastaavia yhdessä. Toimijoita on palkittu Kouliksella ja liittokokouksessa.
			Koulutetaan vertaistukiryhmien jäseniä vastuualueistaan säännöllisesti vuoden aikana.	Vertaistukiryhmät ovat tavanneet vuoden aikana useamman kerran.
			Vertaistukiryhmissä käsitellään johtamista ja tarjotaan siihen vertaistukea.	Talvipäivillä on koulutettu tiimin johtamisesta.

9	Piiri- ja jäsenjärjestöjen välinen yhteistyö ja vertaistukiryhmät	Vertaistukiryhmätoiminta tarjoaa piiri- ja jäsenjärjestöjen vastuualueille vertaistukea sekä turvallisen ympäristön jakaa kokemuksia ja osaamista. Monipuolinen yhteistyö piiri- ja jäsenjärjestöjen välillä edistää alueellista kattavuutta.	Kerätään läpi vuoden palautetta vertaistukiryhmien toiminnasta ja kehitetään toimintaa kerätyn palautteen pohjalta.	Vertaistukiryhmille on toteutettu kolme palautekyselyä.
			Jaetaan piireille ja jäsenjärjestölle alkuvuodesta tieto siitä, mitkä vertaistukiryhmät tullaan perustamaan ja mitkä ovat kunkin vertaistukiryhmän toiminnan tavoitteita.	Tieto vertaistukiryhmistä on jaettu piireille.
			Vertaistukiryhmät kokoontuvat ainakin aktiivipäivillä.	Vertaistukiryhmät ovat tavanneet Talvipäivillä, Kevätpäivillä ja Syyspäivillä.
			Vertaistukiryhmien vetäjät saavat koulutusta tehtävästään sekä piiri- ja jäsenjärjestöjen erityispiirteistä ja -tarpeista ympäri vuoden.	Liittohallitus on perehdytetty tähän ja ensimmäinen palautekeskustelu pidettiin heinäkuussa.
			Vertaistukiryhmien vetäjät perehdyttävät seuraajansa.	Liittohallitus on ohjeistettu perehdyttämään seuraajansa ja varsinainen perehdytys tapahtuu joulukuun ja tammikuun aikana.
			Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa sekä vertaistukiryhmien ulkopuolisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia.	Vertaistukiryhmien sisältöjä on mietitty palautteen perusteella. Lisäksi lukiolaistoimijoille on järjestetty laadukasta koulutusta jokaisilla aktiivipäivillä. Vertaistukiryhmien vuosikello on tehty.
			Vahvistetaan piiri- ja jäsenjärjestöjen välistä yhteistyötä vertaistukiryhmien avulla.	Opiskelijakuntavastaavia on kannustettu yhteistyöhön opiskelijakuntatapahtumiin. Koulukäyntejä on tehty yli piirirajojen. Edunvalvontavastaavat tekivät ev-oppaan yhdessä piirissä, jota muut voivat nyt hyödyntää.
			Annetaan toimintamalleja palautteen antamiseen ja toiminnan arvioimiseen.	Ensimmäisestä osavuositointakertomuksesta on kerätty palautetta ja konseptia kehitetään sen perusteella.
		Liiton toiminta on valtakunnallisesti kattavaa ja laadukasta piiri- ja jäsenjärjestöjen ansiosta.	Jaetaan piireille ja jäsenjärjestöille tulostavoiterahaa tehdyn toiminnan, sen arvioinnin ja kehittämisen perusteella.	Osavuositointakertomuksien arviointi 3/3 valmiina

10	Piiri- ja jäsenjärjestötoiminta	Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät laadukasta toimintaa ja kokevat liiton hyödylliseksi. Piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa saa arvokasta kokemusta ja oppii uusia taitoja.	Jokaiselle piiri- ja jäsenjärjestöille nimitetään liittohallituksesta yhteyshenkilö, joka pitää aktiivisesti yhteyttä piiri- tai jäsenjärjestöjen kanssa.	Jokaiselle piirille on valittu kummi liittohallituksesta.
			Tunnistetaan ja tunnustetaan piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa opittuja taitoja erilaisten todistusten avulla.	Toimijat ovat kirjanneet ja tunnistaneet omaa oppimaansa, mitä hyödynnetään todistus pohjien tekemisessä. Todistus pohja on tehty.
			Luodaan malleja sanoittaa toiminnasta karttuvia opittuja taitoja ja osaamista.	Osaamisen tunnustamisen menetelmiä on kartoitettu.
11	Vastuulukio-toiminta	Jokaisella opiskelijakunnalla on henkilökohtainen ja toimiva yhteys liittoon piiri- tai jäsenjärjestönsä kautta. Piiri- ja jäsenjärjestöt ovat tietoisia alueensa lukioiden tilanteesta.	Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä opiskelijakuntien yhteystietojen keräämisessä ja päivittämisessä.	Yhteystietotaulukon päivittämisestä on koulutettu Talvipäivillä ja siitä on muistutettu pitkin kevättä opiskelijakuntavastaaville. Piirit ovat päivittäneet taulukkoa kohtuullisen hyvin. Taulukkoa on myös päivitetty koulukäyntien yhteydessä ja siitä on ollut erillinen kysymys raportoinnissa.
			Valtakunnallisilla tapahtumilla koulutetaan vastuulukiotoiminnasta ja tarjotaan keinoja säännölliseen yhteydenpitoon opiskelijakuntien kanssa.	Opiskelijakuntavastaavia on koulutettu kaikilla aktiivitapahtumilla eli Lukiolaisten Talvipäivillä, Kevätpäivillä ja Syyspäivillä. Opiskelijakuntavastaavia on tuettu omassa WhatsApp-ryhmässä sekä vertaistukiryhmätapaamisissa. Vastuulukioiden tapaamisohje on päivitetty. Kysymyspatteriston sijaan opk-toimintaa kartoitetaan koulukäyntien yhteydessä.
			Koulukävijöiden koulutuksessa koulutetaan opiskelijakuntien tapaamiseen.	Koulukävijäkoulutuksessa koulutettiin opiskelijakuntien tapaamisesta ja yhteydenpidosta opiskelijakuntiin.

JOHTAMINEN JA TALOUS

Vuosi 2021 oli johtamisen ja talouden kannalta edelleenkin vaikea ennusteinen maailman laajuisen pandemian takia. Taloutta seurattiin vuonna 2021 erittäin tarkasti suhteessa koronan kehitykseen. Vuonna 2021 liittokokouksessa päivitettiin liiton kestävän kehityksen suunnitelma sekä liiton periaateohjelma. Näiden ja muiden asiakirjojen valmistelun osallistavuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Henkilöstössä tapahtui jonkin verran muutoksia. Liitto palkkasi ensimmäistä kertaa mediamyyjän tukemaan liiton varainhankintaa. Rekrytointeja tähän tehtävään tehtiin kaksi johtuen ensimmäisen mediamyyjän irtisanoutumisesta. Vuoden 2021 oli vuosi jolloin myös pääsihteeri vaihtui. Vuonna 2021 rekrytointiin myös uusi koulutuspoliittinen asiantuntija toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Kevään 2021 rekrytointiin myös palvelusektorille uusi markkinoinnin asiantuntija sekä viestinnän asiantuntija.

Vuoden 2021 käytiin myös TES-neuvottelut sekä päivitettiin henkilöstöstrategia.

<i>Voimavarat</i>	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 1 työntekijä
Toimintabudjetti:	Keskustoimisto Hallinto ja talous

<i>Strategia 2021–2025</i>
Olemme muutoskykyisiä muuttuvassa toimintaympäristössä ja uudistumme jatkuvasti.
Taloudellinen tilanteemme on kestävä ja vakaa nopeasti muuttuvassa maailmassa

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
				Kestävän kehityksen suunnitelma laadittiin ja se hyväksyttiin liittokokouksessa.
				Ideoitiin opiskelijakuntajäsenyyttä, sen ehtoja ja opiskelijakunnille tarjottavia palveluita elokuun Toimistopallossa sekä piiritoimijoiden kanssa syksyllä. Opiskelijakuntatoimijoiden tarpeita ja ideoita opiskelijakuntajäsenyydestä kartoitettiin Water-opiskelijakuntafestivaaleilla syksyllä. Ideointien pohjalta luodaan pohjaesitys opiskelijakuntajäsenyydestä.
				Useamman vuoden jäsenyys on teknisesti toteutettu jäsenrekisteriin ja Liiton omalle liittymissivulle. Jäsenet voivat siis liittyä jäseneksi liittymisen yhteydessä useammaksi vuodeksi kerrallaan. Puolen vuoden jäsenyyksien mahdollistamista tarkastellaan uudestaan vuonna 2022.

I	Ketterä ja ennakoiva liitto	Liitto on valmistautunut erilaisiin muutoksiin sen toiminnassa ja toimintaympäristössä.	Tehdään keskipitkän (3-5 vuotta) aikavälin taloussuunnitelma, joka tukee liiton strategiaa. Toteutetaan projekti, jossa tutkitaan mahdollisuuksia uusiin toiminta-alueisiin sekä vanhoista toimintatavoista luopumiseen uuden strategian toteuttamiseksi. Piiri- ja jäsenjärjestöjä kuullaan keskipitkän aikavälin (3-5 vuotta) taloussuunnitelmassa. Selvitetään opiskelijakuntajäsenyyden mahdollistamista ja vaikutuksia liiton rakenteeseen.	Muutoskuvauksia on kirjoitettu auki osana keskipitkän aikavälin taloussuunnitelmaa. Tuottojen ja kulujen kertymisestä on muodostettu kaavioita, jotka perustuvat aiempien vuosien tilinpäätöslukuihin. Lisäksi tuotoista ja kuluista on tehty erilaisia skenaarioita tulevaisuuteen, joiden avulla voidaan tehdä ennakoivaa talous- ja toiminnansuunnittelua yli vuosien. Jatkuvan toiminnan kuvausta muokattiin osana toiminnansuunnittelua, jossa jatkuvaa toimintaa katsottiin sektorit läpi leikkaavasti. Tämän työskentelyn pohjalta liittohallitus tekee tarvittavat muutokset jatkuvan toiminna nkuvaukseen. Erillistä kehittämispäivää ei järjestetty, vaan tämä toteutettiin itse toiminnansuunnitelupäivillä.
---	-----------------------------	---	--	--

			Päivitetään kestävän kehityksen suunnitelma vuosille 2022-2024.	Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelmaa (PTS) on tehty kevään aikana. Suurin työ on tehty keräämällä dataa aiempien vuosien talouden toteumasta. Työssä on luotu kaaviot, jotka kuvaavat liiton tulojen ja kulujen kehitystä edellisen viiden vuoden saatossa. Tästä datasta on kirjoitettu auki päätelmät, joita talouden kehityksestä on havaittavissa. Lisäksi keskipitkän aikavälin suunnitelmaan on lisätty ennusteet tulevien vuosien talouden kehittymisestä sekä toimenpiteet, joita talouden suunnittelussa tulisi huomioida. Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelmasta pidettiin toimihenkilöille työpaja ja liittohallituksen iltakoulu. Lisäksi taloussuunnitelmaa käsiteltiin kokouksessa 9.6.2021. Taloussuunnitelma on nyt valmisteltu ja seuraavaksi se pitäisi käsitellä ja päättää liittohallituksen kokouksessa. Päätöksen teko siirtyi vuodelle 2022.
--	--	--	--	--

II	Hyvinvoiva henkilöstö ja toimijakenttä	Liiton toimijat ja toimihenkilöt voivat hyvin. Liitossa toimiminen vahvistaa hyvinvointia.	Toteutetaan hyvinvointikartoitus toimihenkilöille ja toimijoille. Tehdään suunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet, joilla toimijoiden sekä toimihenkilöiden hyvinvointia voidaan parantaa. Vahvistetaan liiton toimihenkilöiden ja puheenjohtajiston sekä liittohallituksen ja piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistojen itsensä johtamisen taitoja sekä tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Huolehditaan, että kenenkään työkuorma ei kasva liian suureksi ja että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään. Vahvistetaan työyhteisön hyvinvointia tukevia käytäntöjä sekä tarjotaan toimihenkilöille monipuolisia mahdollisuuksia hyödyntää ja kehittää omaa osaamistaan.	Henkilöstön hyvinvointikartoitus tehtiin alkuvuodesta osana työsuojelukyselyä. Samassa yhteydessä kysyttiin koronan vaikutuksia työyhteisön hyvinvointiin sekä toimiston koronakäytänteiden toimivuutta. Tämän pohjalta työsuojeluvaltuudet tekivät toimenpide-ehdotukset, joita toteutettiin toimistolla. Lisäksi toimistolle haettiin ja saatiin Hyvän Mielen Työpaikka -sertifikaattia Mieli ry:ltä, jonka yhteydessä kartoitettiin miten liiton rakenteet tukevat työntekijöiden mielenterveyttä. Kartoituksen pohjalta näytti, että suurin osa asioista on hoidettu hyvin. Muutaman asian toteuttaminen jäi vuodelle 2022. Kaksi vuoden kolmesta hyvinvointikyselystä on tehty ja sen tulokset on esitelty sekä piiritoimikunnalle että liittohallitukselle. Molemmat toimielimet ja Tuo, Sanni ja Iiris ovat pohtineet tarvittavia toimenpiteitä tuloksien perusteella ja niitä on listattu ylös. Tämä otetaan huomioon asiakirjatyöstössä 2022. Siirtyy toteutettavaksi uuden pääsihteerin alaisuudessa. Tähän tartutaan marraskuussa. Aktiivitapahtumalla on ollut koulusta hyvinvointiteemalla. Lisäksi kevään uudella etä tapahtumalla Zeniitillä keskityttiin ainoastaan hyvinvointiteemaan. Liha-PTMK-GT:lle järjestettiin koulutusta uupumuksen tunnistamisesta. Kouluttajana oli Jaksaa jaksaa -hanke.
----	--	--	---	--

			Vahvistetaan toimijoiden itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Päivitetään henkilöstöstrategia vuosille 2022-2026 yhdessä toimihenkilöiden kanssa.	Lisätty ensi vuoden toimintasuunnitelmaan. Pääsihteerin vaihdoksen yhteydessä ei ehkä juuri nyt ajankohtainen. Vuoden alusta alkaen toimihenkilöt ja työnantaja ovat päivittäneet työehtosopimusta Lukiolaisilla. Prosessi on edennyt hyvässä hengessä. Uusina ajatuksina työehtosopimukseen on tullut muun muassa mahdollisuus työsuhdepyörään sekä mahdollisuuteen käyttää 1h viikossa työaika liikuntaan. Muutenkin työehtosopimusta on muokattu vastaamaan paremmin nykyistä toimintaympäristöä. Henkilöstöstrategian päivitys on aloitettu lokakuussa ja se saatettiin päätökseen joulukuussa.
				Keväällä keskustelimme Sakki ry:n kanssa yhteisestä liittohallitusten johtamiskoulutuksesta. Lopulta ajatus kariutui, koska järjestöjen tarpeet osoittautuivat erilaisiksi. Tarkempi toteutus tästä jäi kesken. Monday projektinhallintatyökalu otettiin käyttöön alkuvuodesta. Erityisesti viestinnässä käytettiin Mondayta aktiivisesti. Yhteisen työnteen välineeksi sitä ei kuitenkaan toistaiseksi olla saatu, koska toistaiseksi ihmisillä on hyvin erilaiset tavat tehdä töitä ja myös toimenkuvat ovat erilaiset. Toiminnan kuormittavuuden arviointi otetaan huomioon, kun tehdään seuraavan vuoden asiakirjoja. Toimintasuunnitelman toteutussuunnitelmaan on tänä vuonna lisätty vahvempi arviointi.

III	Laadukkaasti johtamisen liitto	Laadukkaaseen johtamiseen koulutetaan ja kiinnitetään huomiota jokaisella tasolla.	Toimijoiden ja toimihenkilöiden itsensäjohtamisen taitoja vahvistetaan koulutuksilla. Toiminnanohjausta ja projektinhallintaa kehitetään kokeilemalla ja ottamalla käyttöön uusia teknisiä työvälineitä. Pääsihteerin, puheenjohtajien ja liittohallituksen johtamisen taitoja kehitetään suunnitelmallisesti. Kartoitetaan mahdollisuutta toteuttaa anonyymia rekrytointia. Piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajille ja liittohallitukselle järjestetään johtamisen koulutusta. Piiri- ja jäsenjärjestöille tarjotaan ympärivuotista tukea johtamiseen. Liiton johtamisjärjestelmää kehitetään.	Liittohallitus päivitti alkuvuodesta liiton johtosäännön ja se saatiin ajantasaiseksi. Sama työ tehdään joulukuussa, kun uusi liittohallitus aloittaa tehtävässään. Palautelomaketta oltiin tekemässä, mutta se herätti jonkin verran vastustusta, joten siitä luovuttiin. Johtamisesta kuitenkin kerätään palautetta ja siihen tehdään erillinen anonyymilomake ongelmakohtien löytämiseksi. Toiminnansuunnittelupäivissä pidettiin palautteenantotyöpaja, jossa Samokin toiminnanjohtaja oli fasilitoimassa työskentelyä. Työpaja sai paljon hyvää palautetta. Toimistopalloja on järjestetty 5 kpl kevään aikana, joissa on ideoitu paljon erilaisia yhteisiä asioita. Konsepti on toiminut hyvin ja leikannut hyvin liiton toimintaa. Jopa etäaikana tähän on saatu hyvin osallistujia. Tarkoituksena on pitää 5kpl toimistopalloja myös syksyn aikana. Toimistopalloja on järjestetty syksyllä kaksi kappaletta. Vuoden aikana henkilöstövaihdoksia on ollut melko paljon, mikä on tarkoittanut muutoksia toimistolla ja työtehtävissä. Jokaista työntekijää on kuitenkin ohjeistettu tekemään mahdollisimman kattava perehdytysdokumentti seuraajalleen. Nyt liitossa alkaa olemaan aika hyvät testamentit lähes jokaisesta toimen kuvasta.
-----	--------------------------------	--	--	--

			Vahvistetaan hyvää johtamista ja rakennetaan helppoja kanavia antaa ja saada palautetta. Järjestetään työyhteisön kehittämispäivä sekä yhteisiä koulutuksia. Tarjotaan toimihenkilöille ja liiton puheenjohtajistolle ympärivuotisesti tukea työssään. Lisätään sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta. Perehdytetään uudet työyhteisön jäsenet huolellisesti ja systemaattisesti. Kehitetään perehdytys- ja sijaistamiskäytänteitä. Päivitetään liiton periaateohjelma vuosille 2022-2025.	Henkilöstön jokaiselle jäsenelle on järjestetty kehityskeskustelut tammikuussa, joissa keskusteltiin odotuksista, tavoitteista ja toiveista tulevaan vuoteen. Lisäksi joka kuukausi on pidetty tsekki-keskustelut, joissa ollaan seurattu tavoitteiden edistymistä sekä keskusteltu työn esteistä. Puheenjohtajistolle on järjestetty vuoden alussa henkilökohtaisen kehityskeskustelut, joissa käytiin heidän kanssaan ajatuksia läpi, mitä odotuksia, toiveita ja tavoitteita heillä on tulevalle vuodelle. Pääsihteerin vaihdoksen myötä jokaiselle toimihenkilölle järjestetään kehitys/tavoitekeskustelut. Tämä parantaa toimiston vuorovaikutusta. Toiset kehityskeskustelut puheenjohtajiston jäsenille jäi järjestämättä. Periaateohjelmaa on työstetty maaliskuusta alkaen ja sen työstöstä ovat vastuussa Tuija, Emmiina ja Roosa. Työstö ja asiakirjan muutostarpeet on rakennettu niiden asioiden varaan, jotka ovat nousseet esiin toimareille, toimijoille ja kaikille lukiolaisille suunnatuissa kyselyissä. Lisäksi näkökulmia on kartoitettu myös esimerkiksi Kevätpäivillä. Työstö on ollut suunnitelmallista ja aikataulutettua. Periaateohjelma tuli valmiiksi elokuussa, jonka jälkeen se kävi kommenteilla Syyspäivillä ja piiritoimikunnalla. Liittohallitus hyväksyi periaateohjelman liittokokousta varten syyskuussa.
--	--	--	---	--

			Edistetään vahvemmin perinnönsiirron ja perehdytyksen yhteydessä. Tehdään koulutusta puheenjohtajistolle ja liittohallitukselle. Pääsihteerille olisi hyvä luoda oma koulutussuunnitelma Johtamisen kehittämiseksi ollaan luomassa palautekanavaa, jonka kautta kehittämiskohteet tulevat paremmin esiin.
--	--	--	--

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Strateginen painopiste	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Toiminnanohjaus, toiminnan suunnittelu ja seuranta	Toiminnan suunnittelu on kaikille selkeää. Toiminnan suunnittelu on lukiolaisten näköistä.	Lukiolaiset johtavat toiminnan suunnittelua.	Toiminnansuunnitteluun ei ole luotu erillistä aikataulua, mutta yhteiset deadlinet ja päivitysajankohdat on sovittu.
			Toimihenkilöiden asiantuntemusta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa.	Kolmet toiminnansuunnittelupäivät on järjestetty.
			Järjestetään toiminnansuunnittelupäivät yhdessä liittohallituksen ja toimihenkilöiden kanssa.	Asiakirjat on valmisteltu liittokokoukselle liittohallituksen toimesta.
			Pilkotaan toimintasuunnitelma konkreettisemmaksi toteutussuunnitelmaksi.	Erillistä kyselyä ei ole tehty, mutta toimijat ovat voineet antaa palautetta ja jakaa ajatuksiaan anonyymissa palautelomakkeessa, joka on ollut auki koko vuoden.
			Toimijoita osallistetaan toiminnansuunnitteluun.	Strategia on huomioitu toiminnansuunnittelussa ja esimerkiksi asiakirjatyöstössä. Lukiolaiskyselyn tuloksia on käyty läpi alkuvuodesta ja niiden pohjalta ollaan kehitetty toimintaa.

				Piireille on järjestetty talousperehdytystä vuoden alussa. Lisäksi piiri- ja jäsenjärjestöjä on koulutettu talouden seurannasta ja talousarvion työstöstä läpi vuoden.
				Alkuvuodesta liittohallitukselle järjestettiin laajaperehdytys liiton taloudesta vuoden alussa. Alkuvuodesta liittohallitus käsitteli ja hyväksyi tarkennetun reaalitalousarvion ja siinä määritellyn alijäämän tason. Jokaisessa liittohallituksen kokouksessa pääsihteeri on esitellyt liiton taloudellista tilannetta sekä tehnyt neljännes vuosittain raportin liiton kulujen ja tuottojen toteumasta. Liittohallituksen ryhmäytymismökkeilyssä 7-9.6.2021 järjestettiin liittohallituksen ensimmäinen osallistaminen talousarviotyöksentelyyn. Liittohallitus pääsi asettamaan raamit vuoden 2022 talousarviotyölle.
			Perehdytetään liittohallitus, uudet toimihenkilöt sekä piirihallitukset huolellisen taloudenpidon ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä tarvittavien työkalujen käyttöön.	

2	Talouden suunnittelu ja huolellinen hoitaminen	Taloudenpidon käytänteet ovat selkeät kaikille toimijoille. Liiton taloudenpito on suunniteltua ja muutoksiin reagoidaan ajoissa.	Laaditaan talousarvio ja täsmentävä reaalitalousarvio. Reaalitalousarviossa toimintaa sopeutetaan tarpeen mukaan, ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti. Raportoidaan säännöllisesti taloudesta liittohallitukselle ja toimihenkilöille.	Uusille toimihenkilöille sekä puheenjohtajistolle on perehdytetty eTaskun sekä Netvisorin käyttö. Talousperehdytystä päivitettiin kevään aikana samalla, kun perehdytysohjelmaa muokattiin. Toimihenkilöt ovat vastanneet omista kustannuspaikoistaan ja niiden seurannasta. Seurantaan on perehdytetty jokaista toimihenkilöä. Pääsihteeri on vastannut kokonaistalouden seurannasta, talousarvion sekä reaalitalousarvion laadinnasta. Lisäksi pääsihteeri on hoitanut edellisvuoden tilinpäätösprosessin liitossa, säätiössä ja Opiskelija-Holding Oy:ssä. Pääsihteeri on raportoinut talouden kehityksestä toimihenkilöille aina liittohallituksen kokousten jälkeen. Jäsenmaksujen kehittymistä on seurattu vuoden aikana aktiivisesti. Jäsen maksut ovat jääneet edellisvuodesta n. 10% ja uusia jäseniä on tullut reilu 2000 vähemmän kuin aikaisempina vuosina.
3	Kestävä kehitys	Liiton toiminta on kestävän kehityksen periaatteiden mukaista.	Toteutetaan liiton kestävän kehityksen suunnitelmaa ja arvioidaan sen toteutumista.	Kestävän kehityksen suunnitelma on päivitetty ja se hyväksytään liittokokouksessa. Päivityksen yhteydessä on arvioitu toiminnan toteutusta.

4	Yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuus on huomioitu kaikessa liiton toiminnassa.	Toteutetaan liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja arvioidaan sen toteutumista.	Yhdenvertaisuussuunnitelman toteutussuunnitelma päivitettiin alkuvuodesta ja sen avulla jaettiin myös vastuut eri toimenpiteille. Toteutussuunnitelmaa päivitettiin alkusyksyllä osavuositomintakertomuksen työstön yhteydessä. Reilujen vaalien periaatteiden työstäminen on aloitettu kesällä. Reilujen vaalien periaatteet on laadittu.
5	Liittohallitustyöskentely	Liittohallituksella on valmiudet ja osaaminen liiton johtamiseen. Liittohallituksen ja toimihenkilöiden yhteistyö on sujuvaa ja tuloksellista. Liittohallituksen työskentely on läpinäkyvää.	Liittohallitus perehdytetään kautensa alussa ja hallitukselle järjestetään ympärivuotisesti koulutusta tehtävien hoitamisen tueksi. Liiton johtotehtäviin hakeutuville tarjotaan perehdytystä hakemastaan tehtävästä. Vahvistetaan mahdollisuuksia liittohallituksen ja toimihenkilöiden vuorovaikutukselle. Toteutetaan liittohallituksen itsearviointi kaksi kertaa vuodessa ja kehitetään toimintaa palautteen perusteella. Rakennetaan toimivat viestinnän ja yhteistyön rakenteet liittohallituksen ja toimiston välille.	Liittohallituksen vaihto järjestetään uudelle liittohallitukselle joulukuussa. Liittohallitus on saanut perehdytystä ajankohtaisista aiheista, kuten talouden suurista linjoista ja henkilöstöstrategiasta ympärivuotisesti. Syyspäivillä on informoitu toimijoita liiton johtotehtävistä ja niihin hakemisesta. Korpikelailla järjestettiin koulutusta eri peiteistä. Palaute koulutuksista oli hyvää. Kanava on luotu. Kaikilla kolmilla toiminnansuunnittelupäivillä on panostettu yhteiseen rennompaan tekemiseen ja ryhmäytymiseen. Toimihenkilöiden ja liittohallituksen yhteistyö on toiminut hyvin. Liittohallitukselle on järjestetty aloituskeskustelut ja yksi palautuskeskustelu. Toimintaa on kehitetty näiden keskustelujen perusteella.

			Liittohallituksen toiminnasta ja päätöksistä viestitään aktiivisesti lukiolaisille ja lukiolaistoimijoille. Kehitetään perinnönsiirtoa ja perehdytystä piirikummityön, jaosten ja toimikuntien johtamisen osalta. Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa ja -johtamista.	Liittohallitus on hyödyntänyt erilaisia kanavia aktiivisesti viestiessään omasta toiminnastaan ja päätöksistään. Kaikista kokouksista on tehty kokoustiedotteet, jotka on myös julkaistu Instagramissa, Telegramissa ja Facebookissa. Perehdytys ensi vuoden liittohallitukselle pohditaan yhdessä loppuvuodesta. Vertaistukiryhmien vuosikelloa on aloitettu. Vertaistukiryhmien kuulumisia on alettu käymään säännöllisesti läpi liittohallituksen kokouksissa.
6	Toimiston ylläpito ja muut tukipalvelut	Työympäristö on toimiva ja viihtyisä. Työnteko on sujuvaa ja aika käytetään oikeisiin asioihin.	Jokaiselle toimihenkilölle hankitaan työn tekemiseen tarvittavat välineet. Mitataan työssä viihtymistä tasaisesti ja tehdään toimenpidelistaus työympäristön kehittämistarpeista. Työssä ja työympäristössä viihtymisestä raportoidaan liittohallitukselle. Järjestetään toimiston yhteinen siivous- ja arkistointipäivä kaksi kertaa vuodessa.	Työvälinetarpeita on kartoitettu kaksi vuonna 2021. Tarpeista osa on täytetty tekemällä työvälineiden uudelleenjakoa toimiston sisäisesti. Välineitä on myös ostettu jonkin verran. Seisomapisteitä kotitoimistoille ei ole hankittu. Työsuojeluvaltuutetut toteuttivat työssä viihtymiskyselyn vuoden alussa, jossa kartoitettiin toimihenkilöiden viihtyvyyttä ja työoloja. Tulokset olivat hyviä, joskin kehittämiskohteitakin löytyi. Tuloksista tehtiin toimenpiteitä työolojen kehittämiseksi. Lisäksi tulokset raportoitiin liittohallituksen kokouksessa. Toukokuussa järjestettiin yksi Driven arkistointi- ja siivouspäivä. Joulukuussa myös tarkoitus järjestää toinen, jolloin voidaan arkistoida ja siivota vuoden 2021 asiat. Siivouspäivä toteutettiin joulukuussa.

7	Toiminnan rahoitus	Liiton rahoituspohja on monipuolinen.	Haetaan rahoitusta uusiin hankkeisiin ja ydintoiminnan sivuhaaroihin eri ministeriöiltä, säätiöiltä tai muilta kumppaneilta. Varmistetaan, että julkinen avustus kasvaa tai säilyy samalla tasolla. Kartoitetaan rahoituspohjan laajentamisen mahdollisuuksia uusien yhteistyökumppanien avulla.	Rahoitushakemus tehtiin vuoden alussa ja se lähetettiin opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi myös työ- ja elinkeinoministeriöön. TEMiltä tuli päätös olla rahoittamatta projektia, mutta OKM päätti rahoittaa hanketta. Lukiolaisbarometrin suunnittelu alkoi syksyllä 2021. Lukiolaisbarometrin tuloksia saadaan kevään 2022 aikana. Päätettiin olla hakematta jatkorahoitusta työelämähankkeelle. Hanke (mentorointiohjelma) on ideoitu osallistaen toimihenkilöitä ja liittohallitusta. Rahoitushakemuksen teko on aloitettu ja potentiaalisia yhteistyökumppaneita on tavattu jo suunnitteluvaiheessa. Mentorointihankkeesta on laitettu hankehakemus OKMlle. Valtionapu vuodelta 2020 selvitettiin kevään aikana ministeriölle. Selvityksen tekemiseen osallistettiin laajasti toimistoa, mikä helpotti pääsihteerin työtä merkittävästi. Valtionapu haettiin syyskuussa 2021.
				Uudet työntekijät on perehdytetty tietosuoja-asioista. Tietosuojasaamista on tarkasteltu kun siirryttiin käyttämään driven jaettuja tiedostoja.

8	Tiedonhallinta ja tietosuoja	Liiton tiedonhallinta- ja tietosuojat asiat hoidetaan asianmukaisesti.	Perehdytetään toimihenkilöt tietosuojakäytänteistä. Nimetään virallinen tietosuojayhteyshenkilö. Tehdään tiedonhallinnasta työntekoa tukevaa. Laaditaan selkeät ohjeistukset tiedostojen hallintaan ja tallentamiseen. Piiri- ja jäsenjärjestöt perehdytetään tietosuojakäytänteisiin.	On aloitettu koostamaan yhteisiä käytänteitä tiedostojen nimeämiseen sekä arkistointiin. Ohjeistus ei kuitenkaan ole vielä valmistunut. Tullaan järjestämään Driven siisvoustpäivä, jolloin tarkoituksena siivota ylimääräisiä tiedostoja pois ja arkistoida tärkeitä muttei aktiiviesesa käytössä olevia tiedostoja. Ostettiin Gappsilta (Driven tarjoaja) konsultointipalvelu Shared Driven käyttöönottoon, mikä helpottaa tiedostojen hallintaa. Ohjeistukset ovat vielä kesken.
			Tietosuoja-asioita on perehdytetty Kevätpäivillä piirien puheenjohtajistoille ja hallintovastaaville.	Viestintää on tapahtunut tasaisesti ja viesteihin on vastattu jouhevasti Sisäisen viestinnän ohjeistuksia on päivitetty tarpeen mukaan. Toimiston työntekijät ja liittohallituksen jäsenet ovat noudattaneet yhteisiä pelisääntöjä. Myös piiritoimikunta on sopinut yhteisistä viestintäkäytänteistä vuoden alussa. Uudet toimihenkilöt ja luottamusjohto ovat saaneet perehdytyksen sisäisestä viestinnästä. Kaikilla on yhteinen käsitys sisäisen viestinnän käytänteistä ja rooleista siinä muodossa kun ne tällä hetkellä on.
			Toimiston ja liittohallituksen sisäisen viestinnän kanavana käytetään Slackia ja sähköpostia.	

9	Sisäinen viestintä	Viesti kulkee keskustoimiston, liittohallituksen ja toimijoiden välillä jouhevasti. Asioista viestitään ajankohtaisesti ja avoimesti.	Luodaan Slackin, sähköpostin ja kalenterin käyttöön ohjeistukset, joita noudatetaan toimistolla ja liittohallituksessa. Selkeytetään sisäisen viestinnän käytänteitä ja rooleja. Liiton ja toimijoiden välistä sisäistä viestintää kehitetään, ja sille etsitään uusia kanavia. Liittohallitus, piiritoimikunta, toimihenkilöt ja toimijat perehdytetään sisäisen viestinnän käytänteisiin. Vertaistukiryhmien sisäiseen viestintään tehdään selkeät ohjeistukset.	Liiton ja toimijoiden välistä viestintää tehdään tällä hetkellä Whatsappissa, Instagramissa, Telegramissa, Facebookissa ja sähköpostitse. Viestintä on siis hyvin monikanavaista. Harkinnassa on ollut Tiktokin tai Discordin käyttöönotto, mutta näiden suhteen ei olla edetty. Sekä liiton että toimijoiden kannalta on pääosin selkeää, missä kanavassa viestiä tulee. Näistä ei kuitenkaan ole tehty mitään erillistä ohjeistusta. Erillistä ohjeistusta ei ole tehty, mutta liittohallituslaiset on koulutettu vertaistukiryhmien vetämiseen ja niiden johtamiseen. Vertaistukiryhmien toiminnasta on myös viestitty liittohallituksen sisällä kokouksissa niin, että jokainen liittohallituslainen on kärryllä siitä, mitä tapahtuu.
			Rekrytoinnit hoidetaan huolellisesti ja hakijoita kohdellaan tasavertaisesti.	Alkuvuodesta rekrytointeja oli melko paljon, kun viestintäsuunnittelija ja markkinointisuunnittelija siirtyivät uusiin tehtäviin. Lisäksi toimistolle palkattiin uuteen toimenkuvaan mediamyyjä sekä uusi Impron päätoimittaja. Tämän lisäksi rekrytoitiin uusi pääsihteeri, koulutuspoliittinen asiantuntija sekä siviilipalvelvelushenkilö. Vuoden lopussa aloitettiin hankepäällikön rekrytointi mentorointihankkeeseen Rekrytoinnit järjestettiin avoimina rekrytointeina ja niihin saatiin mukavasti hakijoita.

10	Henkilöstöhallinto	Henkilöstö on motivoitunutta ja henkilöstöhallinto on hoidettu hyvin.	Uusien toimihenkilöiden perehdytykseen on selkeät ja yhdenmukaiset käytännöt. Toimihenkilöiden toimenkuvia päivitetään tarpeen mukaan. Tarjotaan toimihenkilöiden hyvinvointia ja yhteishenkeä tukevia työsuhte-etuja. Toimihenkilöille tarjotaan mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja kouluttautua tehtävässään.	Toimihenkilöiden perehdytysohjelma on päivitetty toimihenkilöitä osalistaen. Uutta perehdytysohjelmaa on osittain toteutettu markkinointisuunnittelijan, päätoimittajan, mediamyyjän ja pääsihteerin perehdytyksissä. Perehdytysdioja on siirretty yhteiseen perehdytysesitykset-kansioon. Toimihenkilöiden toimenkuvia on päivitetty erityisesti, kun uusi mediamyyjä aloitti tehtävässään. Tarkoituksena on osana syksyn kehityskeskusteluja pohtia tarpeita tarkentaa toimenkuvia. Henkilöstön etuja on päivitetty tilanteen mukaan, esimerkiksi lounasedun on saanut valita rahana koronatilanteesta johtuen. Uuden työehtosopimuksen osana otetaan käyttöön hyvinvointietu. Toimihenkilöille on tarjottu kiinnostavia koulutuksia ja markkinoitu koulutusetua. Tämä on osana kärkihanketta.
----	--------------------	---	--	---

YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA 2020–2022

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa koulutustapahtumaa, joille ovat tervetulleita kaikki lukiolaiset. Esteettömyyden huomioimisessa näissä tapahtumissa on parannettavaa. Tapahtumat ovat itsessään edullisia, mutta majoitus kustantaa muutamista kympeistä reiluun sataan euroon.

Tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja tätä kautta maantieteellinen kattavuus vuosien saatossa. Jokaisen mukavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi kaikki tapahtumat ovat alkoholittomia. Tapahtumapalautteet otetaan huomioon seuraavaa tapahtumaa järjestettäessä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Jokainen lukiolainen kokee olevansa tervetullut liiton tapahtumiin.	Liitto kannustaa jäsenistöään toimimaan tasavertaisesti kaikkia kohtaan.	Liitto on luonut toimijoiden käyttöön yhdenvertaisuuden muistilistan tapahtumiin. Päivityksen yhteydessä kesällä 2020 pyritty aiempaa paremmin huomioimaan erilaisia esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä aiheita. Yhdenvertaisuudesta on myös koulutettu tapahtumilla. Kesällä 2020 luotu liitolle turvallisemman tilan periaatteet, jotka jaetaan osallistujille ilmoittautumisen yhteydessä ja käydään läpi tapahtumien alussa. Lisätty ilmoittautumislomakkeisiin kohta, että hyväksyykö em. ohjeet.	Jatketaan yhdenvertaisuuden muistilistan ja turvallisemman tilan periaatteiden hyödyntämistä. Päivitettiin periaatteet keväällä. Kannustetaan myös piirejä hyödyntämään näitä.

2	Osallistujat voivat ilmaista itseään, esimerkiksi sukupuoli-identiteettiään haluamallaan tavalla ilman pelkoa syrjityksi tulemisesta.	Kaikissa tapahtumajärjestelyissä otetaan huomioon ihmisten moninaisuus ja jokaisen itsemäärittelyoikeus.	Tapahtumille järjestetään unisex-vessat, ilmoittautumisessa ei kysytä sukupuolta tai osallistujien sukupuolia ei tilastoida.	Tapahtumille järjestetty mahdollisuuksien mukaan unisex-vessat. Jos kaikkia vessoja ei ole mahdollista muuttaa unisex-veikkoiksi, on järjestetty naisten, miesten ja kaikkien sukupuolten vessat. Ilmoittautumisessa ei kysytä sukupuolta eikä tapahtumilla tilastoida sukupuolta. Tapahtumien yhteydessä viestitään liiton turvallisemman tilan periaatteista.
3	Osallistuminen liiton tapahtumiin on mahdollista lukiolaisen mistään ominaisuuksista tai lähtökohdista riippumatta.	Tarkastellaan mahdollisuutta saada tapahtuma alennettuun hintaan toimijan taustan huomioiden.	Kannustetaan piirejä ja kouluja tukemaan osallistujiensa kustannuksia resurssien puitteissa. Selvitetään meidän mahdollisuutta toimia asian tiimoilta vuonna 2021.	Kannustetaan piirejä ja kouluja kustantamaan tapahtumamaksuja.
		Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä.	Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä.	Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä.
		Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi.	Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi.	Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi.
		Selvitetään mahdollisuutta antaa tapahtumastipendejä niitä eniten tarvitseville, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua liiton tapahtumiin taloudellisesta tilanteesta riippumatta.	Asiaa on selvitetty, mutta selvitystyö jatkuu. Lukiolaissäätiö ei lähtenyt tukemaan asian edistämistä, joten täytyy selvittää muita mahdollisuuksia.	Olemme kokeilleet maksutonta tapahtumaa Syyspäivillä ja Watereilla. Osallistuja on saanut hakea tapahtuman maksuttomuutta ja se on myönnetty hakemuksen mukaan.

4	Liiton tapahtumat ovat esteettämiä.	Tapahtumapaikoista ja tapahtuman sisällöstä päätettäessä otetaan huomioon esteettömyys.	Periaatetta noudatetaan jo parhaan mukaan. Lisäksi ilmoittautumisessa selvitetään osallistujien muut erityistarpeet, jotta ne voidaan huomioida tapahtuman esteettömyysjärjestelyissä.	Esteettömyys selvitetään koulutus- ja majoitustiloja kartoittaessa. Ilmoittautumisen yhteydessä kysytään osallistujien erityistarpeista, jotta ne voidaan huomioida tapahtuman järjestelyissä.
		Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä.	Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä (esim. pyörätuoliliuska, äänentoisto, induktiosilmukka jne.) ja kannustetaan osallistujia kertomaan järjestäjille erityistarpeistaan.	Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä ja kannustetaan osallistujia kertomaan järjestäjille erityistarpeistaan.
		Nimetään henkilöt, joihin voi olla yhteydessä esteettömyysasioista ja kerrotaan heistä osallistujille.	Tapahtuman päävastuuhenkilöön voi olla yhteydessä esteettömyysasioista, ja hänestä/heistä kerrotaan osallistujille.	Tapahtumalle nimetään vastuuhenkilö johon voi olla yhteydessä esteettömyysasioista. Tästä viestitään osallistujille.
		Laitetaan tapahtumailmoittautumislomakkeisiin kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä.	Tapahtumailmoittautumislomakkeisiin on lisätty kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä.	Tapahtumailmoittautumisen yhteydessä on kohta, jossa osallistuja voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä.
		Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle.	Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle.	Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle. Tapahtuman vastuuhenkilöt ovat yhteydessä avustajan omaavaan osallistujaan ilmoittautumisten päätyttyä.

		Yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa on yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri.	Selvitetään, miten voitaisiin paremmin huomioida tai toteuttaa, jotta yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa olisi yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri.	Kysytään yhdenvertaisuudesta otokeissa. Pohditaan yhdenvertaisuutta jäsenmaksupalautusten kriteerinä.
		Luodaan liiton ja piirien sekä jäsenjärjestöjen käyttöön yhdenvertaisuus-checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että yhdenvertaisuusasiat on otettu huomioon.	Päivitetty kesällä 2020. Otetaan piireille ja jäsenjärjestöille käyttöön viimeistään vuodelle 2021.	Otetaan muistilistat käyttöön piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnassa. Päivitetään tarpeen mukaan.
		Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen.	Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen - viimeistään 2021	Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen - viimeistään 2021 syksyllä.
5	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista tapahtuman osallistujia tietää, kenelle voi siitä kertoa, myös anonymisti, ja tilanteeseen puututaan.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtäviinsä joka vuosi.	Jokaisessa valtakunnallisessa tapahtumassa on häirintäyhdyshenkilöt, jotka ovat pääsääntöisesti liittohallituksen sisältä koko vuodeksi valitut henkilöt. Liittokokouksessa liiton työntekijöistä valitaan yhdenvertaisuustarkkailijat, jotka toimivat myös häirintäyhdyshenkilöinä. Liittohallituksen ja toimiston häirintäyhdyshenkilöt ovat saaneet koulutuksen tehtävänsä Allianssin Jäsenjärjestöpäivässä.

		Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonyyminä.	Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonyyminä.	Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonyyminä.
--	--	---	---	---

VAALIT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton vaalikulttuuri on kehittynyt viime vuosina hyvään suuntaan. Vaaleille on viime vuosina nimetty joka syksy yhdenvertaisuustarkkailijat, joihin voi ottaa yhteyttä vaaleihin liittyvissä rikkomuksissa.

Varsinkin keskusliiton luottamushenkilöiden sukupuolijakauma kautta liiton historian on ollut erittäin epätasainen. Liiton 34-vuotisessa historiassa 33 puheenjohtajasta vain 7 on ollut naisia, ja liittohallitusten kokoonpanot kautta aikain ovat olleet muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta miesvaltaisia. Liiton historiassa ei ole yhtäkään vain naisista koostuvaa puheenjohtajistoa. Piiritoiminnassa ja piirien johdossa sukupuolijakauma on selkeästi tasaisempi, mutta useammin naisvaltainen kuin miesvaltainen.

Keskusliiton luottamustehtäviin hakevien henkilöiden vaikuttamistaustat liitossa ovat nykyään kirjavampia kuin ennen, eli tiettyjä stereotypioita on onnistuttu rikkomaan.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Jokainen liiton jäsen kokee, että hän voi tavoitella luottamustehtäviä asettumalla ehdolle vaaleissa taustastaan riippumatta.	Toimijoita kannustetaan asettumaan ehdolle vaaleissa mistään henkilökohtaisista ominaisuuksista tai järjestöhistoriastaan riippumatta.	Toimenpide on jo käytössä, ja tätä tuodaan esille ehdolle asettumista koskevissa "mainoksissa" ja ohjeistuksissa. Asiasta kysytään aktiivikyselyssä. Ehdokkaille toteutetaan liittokokouksen jälkeen yhdenvertaisuutta koskeva kysely.	Pidettiin Syyspäivillä setti vaaleista, jossa kannustettiin kaikkia lähtemään ehdolle. Kannustettiin kaikkia toimijoita lähtemään Korpikalle.

2	Vaalikulttuuri on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen ja mahdollistaa jokaisen halukkaan ehdokkuuden.	Yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen toteutumista vaalisyksynä niin liiton kuin piirien vaaleissa ja heille voi ilmoittaa rikkomuksista.	Ennen liittokokousta 2020 tehdään suunnitelma, miten toteutetaan systemaattisesti.	Ennen liittokokousta ja vaalikuukautta suunnitellaan yhdenvertaisuustarkkailijoiden kesken toteutusta. Luodaan anonyymi palautelomake ehdokkaille vaalien ajaksi sekä tuodaan yhdenvertaisuustarkkailijat tutuiksi heille. Liittokokouksen jälkeen kerätään ehdokkailta anonyymisti palautetta koko syksystä. Palaute käsitellään myös väistyvän ja uuden puheenjohtajiston kesken. Laajennetaan yhdenvertaisuustarkkailijoiden työnsarkaa myös piirikokouksia edeltävälle ajalle.
3	Ehdokkuus ei vaadi kohtuuttomasti rahallista tai ajallista panostusta.	Vaalikampanjointi on vapaata niissä rajoissa joissa ehdokas ei omalla kampanjoinnillaan loukkaa toisen vapautta kampanjoida.	Huomioidaan ohjeistuksissa.	Pidettiin Syyspäivillä setti vaaleista, jossa kerrottiin, miten vaalit toimivat tässä järjestössä.
		Tarjotaan liiton tai piirien johtotehtäviin hakeville maksuton koulutustapahtuma.	Järjestetään Korpিকেikka. Tapahtumasta ei peritä maksua. 2020 järjestettiin koronatilanteen vuoksi etätapahtuma.	Järjestetään Korpিকেikka lokakuun alussa Siilinjärvellä. Tapahtumasta ei peritä maksua.

		Liitto tukee liiton johtotehtäviin hakevia keskeisiin vaalipaneeleihin ja -tilaisuuksiin osallistumisen kustannuksissa.	Asiasta on käyty keskustelua, miten tämä olisi mahdollista. Lisäksi tuetaan mahdollisuutta järjestää etätapaamisia luottamustehtäviin hakeville.	Pyritään lisäämään etänä tapahtuvia vaalitilaisuuksia. Talousarviossa on huomioitu mahdolliset tuet, joita ehdokkaat voivat hakea. Lisäksi Korpikukka-tapahtuma on maksuton kaikille osallistujille.
4	Demokratia toteutuu täysin henkilövalinnoissa.	Henkilövalinnat suoritetaan aina äänestyksellä, kun ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä.	Toteutuu jo.	Pidetään huoli, että toteutuu jatkossakin puhumalla asiasta ääneen.
		Henkilövalinnoissa ei käytetä vaalivaliokuntaa tai muuten neuvotella vaalin tulosta.	Toteutuu jo.	Pidetään huoli, että toteutuu jatkossakin puhumalla asiasta ääneen. Pidetään huoli, että väärinkäytöksistä on helppo puhua ja ilmoittaa.
		Liitossa ei hyväksytäkään minkään asteista ryhmäkuria, joka ilmenisi esimerkiksi piirijärjestöjen tai opiskelijakuntien äänestyskäytännöissä tai puoluepoliittisena järjestäytymisenä.	Toteutuu jo, mutta hyvä seurata vuosittain. Yhdenvertaisuustarkkailijat ovat aktiivisia liittokokouksen aikana ja heille voi ilmoittaa ilmenevistä epäkohdista.	Luodaan yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta reilujen vaalien periaatteet. Periaatteiden valmistelu aloitettiin kesällä.
		Liittohallitus sekä piirien puheenjohtajistot eivät ota kantaa piirien henkilövalintoihin.	Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Käytännöt sovittava PTMK:n ja liittohallituksen osalta reagoinnissa.	Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Käytännöt sovittava PTMK:n ja liittohallituksen osalta reagoinnissa.

		Liittohallitus ei ota kantaa liittohallitusvaaliin.	Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Liittohallitus ei ota kantaa liittohallitusehdokkasiin, ja pyrkii tsemppaamaan ihan jokaista ehdokasta tasapuolisesti. Mietitään tulevaisuudessa tarkemmin, miten käytäntöä toteutetaan.	Käydään liittohallituksen kanssa läpi pelisäännöt. Liittohallitus ei ota kantaa liittohallitusehdokkasiin, ja pyrkii tsemppaamaan ihan jokaista ehdokasta tasapuolisesti.
		Toimihenkilöt ja istuva puheenjohtajisto eivät ota henkilövalintoihin kantaa.	Tämä toteutuu jo. Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Toimihenkilöt ja puheenjohtajisto eivät reagoi keidenkään ehdokkaiden vaalipostauksiin somessa, ja tästä tiedotetaan myös ehdokkaita ja tukitiimejä.	Käydään syksyllä läpi toimiston kanssa pelisäännöt henkilövalintojen osalta.

VIESTINTÄ

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton nettisivujen ja muun viestintämateriaalin helppolukuisuutta on tarkasteltu ja sen pohjalta on ryhdytty toimiin. Kieliversiot ovat tarjolla suomen lisäksi myös englanniksi, ruotsiksi sekä pohjoissaameksi.

Liitolla on useita kuvapankkeja, joista viimeisimmät on kuvattu vuosina 2017 ja 2019. Kuvapankit ilmentävät lukiolaisten moninaisuutta hyvin, mutta eivät kiitettävästi. Liitossa käytettyjä käsitteitä on viime aikoina erityisesti ulkoisessa viestinnässä avattu yleiskielisiksi. Työtä on kuitenkin tehtävä erityisesti brändistrategian jalkauttamisen kanssa työntekijöille sekä liitossa toimiville yksilöille.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
-----	------------	--------------	---------------	---------------------------

1	Liiton vuorovaikutuksellisen viestintä tavoittaa kaikki Suomen lukiolaiset.	Edistetään lukiolaisten tietoisuutta siitä, keille tapahtumat ja toiminta ovat suunnattuja.	Tapahtumamarkkinoinnissa tarkennetaan kenelle tapahtumat erityisesti sopii. Lähtökohtaisesti tapahtumat ovat aina suunnattuja kaikille lukiolaisille. Tapahtumia kehitetään paremmin kohdeyleisölle suunnatuiksi. Kerrotaan toiminnasta Kouliksella.	Tapahtumamarkkinoinnissa tarkennetaan kenelle tapahtumat erityisesti sopii, huomioidaan riittävä aikataulu kaikkien halukkaiden osallistumista tukien sekä sisällöissä ja visuaalisessa ilmeessä huomioidaan viestinnän saavutettavuuden periaatteet.
2	Liiton viestinnässä näkyy lukiolaisten moninaisuus. Lukiolaiset kokevat samaistumista viestinnän sisältöihin.	Liiton viestintä tunnistaa lukiolaisten moninaisuuden ja pyrkii ilmentämään sitä.	Visuaalisessa viestinnässä (kuvat, kuvitukset, videot) käytetään ja näytetään monen näköisiä nuoria (esim. ihonväriltään, pukeutumiseltaan ja tyyliltään).	Visuaalisessa viestinnässä (kuvat, kuvitukset, videot) käytetään ja näytetään monen näköisiä nuoria (esim. ihonväriltään, pukeutumiseltaan ja tyyliltään).
		Kehitetään liiton nettisivujen monikielisyyttä.	Käännöksistä on käytävä keskustelua. Käännökset vaativat lisäresursseja.	Nettisivujen käännöstarvetta kartoitetaan lukiolaisilta ja käännöksiä päivitetään mahdollisuuksien mukaan yhdessä KV-jaoksen kanssa.

3	Liiton viestintä on esteetöntä, ja sisältö on helposti ymmärrettävää.	Parannetaan viestinnän ja muiden materiaalien helppolukuisuutta ja esteettömyyttä, esimerkiksi tekstityksillä.	Lisätään kaikkiin uusiin julkaistaviin videoihin tekstitykset, jos se ei ole kohtuuttoman työn takana (esim. liittokokous striimitallenne on asia erikseen). Lisätään Instagram Stories -videoihin puheesta tärkeimmät pointit tekstinä. Arvioidaan digitaalisen viestinnän esteettömyyden tasoa WCAG-kriteeristön avulla ja kehitetään sitä täyttämään A- ja AA-tason kriteerit. Seurataan myös piirien viestintää ja tarvittaessa koulutetaan ja muistutetaan piiritoimijoita saavutettavuusasioista.	Kartoitetaan Lukiolaisten digitaalisen viestinnän esteettömyyden tarpeet ja tuotetaan ohjeistus niin Lukiolaisten keskustomiston kuin piirien käyttöön. Jatkuvassa viestinnässä huomioidaan mm. videoiden tekstitys, alt-tekstit kuville, visuaalinen saavutettavuus sekä selkeä ja ymmärrettävä kieli.
		Vältetään ulkoisessa viestinnässä lyhenteitä ja liittoslangia.	Ei käytetä lyhenteitä tai liittoslangia puheessa eikä tekstissä, kun viestitään liitosta ulospäin. Jos lyhenteen käyttäminen on välttämätöntä tai viestiä selkeyttävää, se avataan tekstin alussa. Koulutetaan ja muistutetaan tarvittaessa toimijoita. 2020 alussa koulutettu Talvipäivillä ja toimistolla.	Ei käytetä lyhenteitä tai liittoslangia puheessa eikä tekstissä, kun viestitään liitosta ulospäin. Jos lyhenteen käyttäminen on välttämätöntä tai viestiä selkeyttävää, se avataan tekstin alussa. Jatketaan toimijoiden kouluttamista ja muistuttamista tarvittaessa.

TYÖSKENTELY LIITOSSA

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Sukupuolten välinen palkkatasa-arvo toteutuu liiton työntekijöiden keskuudessa tällä hetkellä täydellisesti. Työilmapiiri on lämmin ja kannustava, ja yleinen työhyvinvointi on hyvä. Liiton työntekijät ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ja kehittämässä järjestökulttuuria. Liiton toimitilat eivät tällä hetkellä ole esteettömiä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
-----	------------	--------------	---------------	---------------------------

1	Liitossa työskenteleviä kohdellaan yhdenvertaisesti.	Selvitetään mahdollisuutta edistää toimitilojen esteettömyyttä.	Liiton toimisto ei ole esteetön eikä toistaiseksi ole mahdollisuutta muuttaa sitä sellaiseksi. Huomioidaan esteettömyys mahdollisissa tulevien toimitilojen kartoituksissa.	Tulevia toimitiloja ei ole kartoitettu, joten toistaiseksi tilanne ei ole muuttunut ja Lukiolaisten toimitilat eivät ole esteettömät.
		Kaikki samanlaisissa tehtävissä työskentelevät saavat sukupuolesta riippumatta samaa palkkaa.	Toteutuu.	Huolehditaan, että toteutuu myös jatkossa.
2	Työyhteisö ei ole cis- eikä heteronormatiivinen.	Tehtävänimikkeissä ei esiinny sukupuoleen viittaavia liitteitä.	Toteutuu. (Lukiolaissäätiö ei osa liittoa, mutta nimike 'asiamies' kaipaisi päivitystä sopivalla hetkellä)	Lukiolaissäätiön asiamiestitteli on selvityksen alla, mutta tittelin muuttaminen ei välttämättä mahdollista, koska säätiölaissa määritellään asiamies. Muutos tehdään mahdollisesti säätiön kevätkokouksessa.
3	Työilmapiiri on hyvä ja kannustava, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Jokainen liitolle työtä tekevä kokee olevansa osa työyhteisöä.	Suoritetaan työhyvinvointikyselyitä ja kehitetään työympäristöä ja yhteisöä tulosten mukaisesti.	Helmikuussa 2020 tehty kysely kehityskeskusteluiden yhteydessä, ergonomiatarkastuksen yhteydessä sovittiin toimenpiteistä työympäristön kehittämiseksi. Kesäkuussa tehtiin kevään arviointi- ja hyvinvointikysely sekä etätyöskentelyn työturvallisuuskartoitus, josta tehtiin toimenpide-ehdotukset työnantajalle.	Helmikuussa tehtiin työsuojelukysely toimihenkilöille. Tarkoituksena on toistaa kysely vuoden lopulla. Palautetta työskentelystä kerätään kehityskeskusteluiden sekä näiden välissä olevien kuukausittaisten tsekkikeskustelujen yhteydessä.
4	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista työntekijä tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Nimetään toimihenkilöistä joka vuoden alussa kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija tai toimihenkilö voi olla yhteydessä ympäri vuoden.	Nimitys tehty ja tarvittaessa vaihdettu henkilöstön vaihtuessa. Viestiminen ulospäin tekemättä. Vuonna 2021 tehdään näkyvämmäksi.	Nimetty Aleks ja Milla. Viestitty ulospäin aktiivikirjeessä.

5	Liiton rekrytointiprosessit ovat hakijoille reiluja ja mielekkäitä.	Rekrytointien yhteydessä kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti koko prosessin läpi.	Tätä pyritään aina toteuttamaan. Liittohallitukselle koulutetaan jatkossa joka vuosi liiton rekrytointiperiaatteet ja rekryjä ohjaavat lait ja asiakirjat.	Liittohallituksen ja puheenjohtajiston perehdytyksessä otetaan huomioon rekrytoinnin käytänteet sekä periaatteet.
		Liiton työntekijöiden rekrytointi toteutetaan anonyymisti.	Voidaan kokeilla rekrytointien anonymisointia alkaen 2021 tai 2022, mikäli siihen on resursseja.	Selvitetään 2022 mahdollisuutta toteuttaa anonyymiä rekrytointia ja mitä se vaatisi liitolta.

LUOTTAMUSHENKILÖT JA LUKIOLAISTOIMIJAT

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Järjestön vapaaehtoistoimijat tuntevat työnsä arvokkaaksi ja näkevät sen tulokset. Työmäärän tasaisemman jakautumisen ja paremman delegoinnin suhteen on kuitenkin vielä tehtävää, sillä on vaarana, että vapaaehtoistoimijat kokevat taakkansa liian suureksi eivätkä koe avun pyytämistä tarpeeksi helpoksi.

Eri elinten jäsenet tuntevat saavansa tasa-arvoista kohtelua luottamustehtävässään tai muuna osana toimintaa, mutta yhdenvertaista kohtelua on nostettava ja vahvistettava jatkuvasti.

Ilmapiiri luottamushenkilöiden ja järjestön kaikkien toimijoiden kesken on hyvä ja syrjintää ei juuri esiinny. Hyvän ja kaikkia kunnioittavan toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen on jokaisen toimijan vastuulla, ja sitä vastaan toimiminen tulee tunnistaa heti ja siihen tulee puuttua.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Liitossa toimiminen on esteetöntä.	Ketään ei syrjitä, ahdistella tai kiusata toiminnassa ja kyseisiin toimiin reagoidaan välittömästi asian vaatimalla vakavuudella.	Huomioidaan koulutuksissa, tapahtumien alussa, piirikummitoiminnassa, kaikkialla. Sanotaan ääneen.	Liitolle on luotu turvallisemman tilan periaatteet, joita noudatetaan tapahtumilla. Jokaiseen häirintätapaukseen reagoidaan ja ne otetaan vakavasti. Kukaan ei jää tilanteen kanssa yksin.

2	Jokainen luottamushenkilö ja lukiolaistoimija voi liitossa hyvin ja toimiminen on mielekästä eikä syrjintää tapahdu.	Kaikesta liiton toiminnasta on mahdollista antaa anonymisti palautetta ympäri vuoden.	On olemassa anonymi palautekanava: bit.ly/palautekaikesta . Linkki on lisätty myös verkkosivuille (footer).	Ensimmäisellä varapuheenjohtajalla on päällä sähköposti-ilmoitukset palautelomakkeeseen, jolloin reagoiminen on nopeaa. Palautteet otetaan huomioon niiden kaipaamalla vakavuudella.
		Ketään ei pakoteta osallistumaan epämiellyttäviin tilanteisiin tai tapahtumiin vastoin tahtoaan.	Huomioidaan kaikessa. Mietitään etukäteen omassa toiminnassa mahdollisia vaihtoehtoisia tapoja osallistua. Vältetään toimintatapoja, jotka voivat aiheuttaa epämiellyttävän olon toimijoille/osallistujille.	On huomioitu kaikessa. Olemme miettineet etukäteen omassa toiminnassa mahdollisia vaihtoehtoisia tapoja osallistua. Olemme vältäneet toimintatapoja, jotka voivat aiheuttaa epämiellyttävän olon toimijoille/osallistujille.
3	Luottamushenkilöt osaavat toimia ja viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	Kriisi- ja ongelmatilanteiden viestinnästä tehdään pakollinen osa jokaisen luottamustoimijan koulutusta niin liitossa kuin piireissä.	On mukana liittohallituksen ja PTMK:n koulutuksissa. Selvitetään 2021-2022, miten voitaisiin vielä paremmin jakaa tietoa piiritomijoille.	Liittohallitus ja piirit on koulutettu kriisiviestinnän ohjeista ja niitä toteutetaan piireissä ja liittohallituksessa.
4	Luottamustehtäviin hakeutumista ja valituksi tulemistä koskevia oletuksia tai ennakkoluuloja ei ole.	Edistetään yhdenvertaista ja tasa-arvoista toimintakulttuuria sekä puretaan esteitä ja ennakkoluuloja ja ehkäistään niiden syntymistä.	Lisätään yhdenvertaisuudesta puhumista tapahtumiin ja muuhun toimintaan, jotta esteet ja ennakkoluulot tulisivat näkyville. Tästä esimerkkinä turvallisemman tilan periaatteet, jotka otettiin käyttöön syksyllä 2020. Mahdollinen koulutus toimistolle (esim. antirasismiin liittyen) sopivassa kohdassa.	Jatketaan turvallisemman tilan periaatteiden käyttöä. Nämä myös esitellään tapahtumien alussa.
5	Jokaisen tekemä työ on yhtä arvokasta.	Kaikkien toimijoiden antamaa työpanosta arvostetaan ja sen merkitys tunnustetaan.	Puhutaan asiasta myös ääneen niin perehdytyksissä kuin tapahtumissakin.	Puhutaan asiasta myös ääneen niin perehdytyksissä kuin tapahtumissakin. Muistetaan kiittää ihmisiä heidän tekemästään työstä.

6	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista luottamushenkilö tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Liittohallituksessa on ympäri vuoden kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtävään.	Valittu liittohallituksesta Tua, Hugo ja Emilia. He osallistuivat keväällä 2020 Allianssin häirintäyhdyshenkilökoulutukseen.	Valittu liittohallituksesta Lukas, Nea ja Roosa. Heidät on perehdytetty tehtäviinsä.
7	Toimintaan on mahdollista lähteä mukaan läpi vuoden.	Tarjotaan mahdollisuuksia lähteä mukaan läpi vuoden, vaikka luottamushenkilöt valitaan vain kerran vuodessa.	Kiinnitetään tähän huomiota toiminnan suunnittelussa niin piireissä kuin liitossa. Piireissä esim. kannustetaan lähtemään mukaan tiimitoimintaan muulloinkin kuin vuoden alussa.	Kiinnitetään tähän huomiota toiminnan suunnittelussa niin piireissä kuin liitossa. Piireissä esim. kannustetaan lähtemään mukaan tiimitoimintaan muulloinkin kuin vuoden alussa.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN SUUNNITELMA 2019–2021

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa tapahtumaa eri puolilla Suomea. Koulutusten tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja maantieteellinen kattavuus sekä riittävän hyvät kulkuyhteydet. Kulkuyhteyksiä ei kuitenkaan tarkastella kestävän kehityksen näkökulmasta riittävästi. Tapahtumapaikalta on usein huomattavasti matkaa majoitukseen ja/tai lähimmälle julkisen liikenteen asemalle, mikä johtaa runsaaseen yksityisautoiluun ja taksin käyttöön tapahtumapaikalla.

Tapahtumilla ruokailu hoidetaan joko omatoimisesti tai Liiton järjestämänä. Liiton tarjoama ruoka on monipuolista ja erityisruokavaliot huomioidaan hyvin. Ruokaa tilatessa ei kuitenkaan tarkastella riittävästi sen hiilijalanjälkeä. Tapahtumilla syntyy myös usein tarpeetonta ruokahävikkiä. Kestävä kehitys ei kuulu tapahtumien koulutussisältöihin. Tapahtumilla ei useimmiten kierrätetä jätteitä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Tapahtumien hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni. Tapahtumapaikoille kulkeminen ei aiheuta tarpeettomia päästöjä.	Valitaan tapahtumapaikat siten, että tapahtumapaikalle pääsee helposti julkisilla kulkuvälineillä tai muuten mahdollisimman pienellä hiilijalanjäljellä.	Useimmat tapahtumat hyvien kulkuyhteyksien päässä. Kevätpäivillä yhteiskuljetus mahdollisimman ympäristöystävällinen. Majoitus ja koulutuspaikka pyritään hankkimaan mahdollisimman läheltä toisiaan.	Useimmat tapahtumat hyvien kulkuyhteyksien päässä. Kevään tapahtumat järjestetty etäyhteyksillä. Majoitus ja koulutuspaikka on valittu mahdollisimman läheltä toisiaan.
		Tapahtumapaikan on oltava kävelyetäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä tai tapahtumapaikalle on järjestettävä yhteiskuljetus osuudelle, jota ei voi kulkea julkisilla kulkuvälineillä.	Tapahtumapaikat pyritään valitsemaan läheltä julkisen liikenteen asemia ja pysäkkejä. Tapahtumapaikalle on järjestetty yhteiskuljetuksia, mikäli matkat ovat olleet pitkiä.	Tapahtumapaikat pyritään valitsemaan läheltä julkisen liikenteen asemia ja pysäkkejä. Tapahtumapaikalle on järjestetty yhteiskuljetuksia, mikäli matkat ovat olleet pitkiä.

		Kuljetuksen hiilijalanjälki on valintakriteeri yhteiskuljetusten palveluntarjoajia valittaessa.	Kuljetuksen hiilijalanjälki sisällytetään tarjouspyyntöön.	Hiilijalanjälkeä kysytään tarjouksissa, ja se otettava huomioon mikäli se ilmoitetaan.
2	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta jätettä.	Tapahtumilla huolehditaan kierrätyksestä varaamalla jätteille ja pantillisille pulloille lajitteluastiat sekä opastamalla osallistujia.	Tehdään laminoidut (uudelleen käytettävät) kierrätysohjeet ja huolehditaan kierrätyspisteiden helposta saavutettavuudesta.	Jatketaan samaan malliin. Tapahtumalla osallistujille kerrottava vain oikeaoppisen kierrätyksen olevan hyödyllistä.
		Tarjotaan tapahtumilla mahdollisuus kaulanauhojen kierrättämiseen.	Mainitaan tapahtumakirjeessä ja tapahtuman lopuksi laitetaan esille laatikko, johon voi palauttaa kaulanauhan.	Annetaan kaulanauhojen keruusta vastuu jollekin tietylle henkilölle.
		Suositaan paperittomia toimintamuotoja koulutuksissa. Jos paperisia materiaaleja tarvitaan, niitä uudelleenkäytetään mahdollisuuksien mukaan.	Paperin kulutus harkitaan aina tarkkaan ja uudelleenkäytetään materiaaleja. Paperisten materiaalien käyttöä tulee perusteella aina pedagogisesti.	Tutustuaan erilaisiin sähköisiin alustoihin ja annetaan niihin tarvittaessa koulutusta. Kerätään niitä yhteen tapahtuman järjestämisen checklistiin sekä KIMPPAan piireille.
3	Tapahtumilla tarjottava ruoka on ekologista ja osallistuja saa mahdollisuuksia tutustua ekologisiiin ruokavalioihin.	Tapahtumilla tarjottavaa ruokaa hankittaessa huomioidaan sen ekologisuus tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kotimaisia kausituotteita sekä kasvispainotteista ruokaa.	Niillä tapahtumilla, joissa tarjotaan ruoka järjestäjien puolesta, pyritään suosimaan kotimaisia kausituotteita ja kasvispainotteista ruokaa. Osallistujia voidaan kannustaa tekemään ympäristöystävällisiä valintoja omakustanteisissa ruokailuissa.	Niillä tapahtumilla, joissa tarjotaan ruoka järjestäjien puolesta, pyritään suosimaan kotimaisia kausituotteita ja kasvispainotteista ruokaa. Osallistujia voidaan kannustaa tekemään ympäristöystävällisiä valintoja omakustanteisissa ruokailuissa.
		Tehdään yhteistyötä esimerkiksi kauppojen kanssa hävikkiruoan hyödyntämiseksi.	Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi saman päivän aamupalatarvikkeet voi ostaa alennetuista lähellä viimeistä käyttöpäivää olevia tuotteista.	Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi saman päivän aamupalatarvikkeet voi ostaa alennetuista lähellä viimeistä käyttöpäivää olevia tuotteista.

4	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta ruokahävikkiä.	Tapahtumilla, joilla liitto tarjoaa ruokailut, ruokailuihin sisällytetään vähintään yksi kasvisruoka.	Pyritään tarjoamaan aina kasvisruokaa.	Pyritään tarjoamaan aina kasvisruokaa.
		Tarjotaan osallistujille mahdollisuuksia kokeilla erilaisia ekologisia ruokavalioita, ja arvioidaan mahdollisimman tarkasti tarvittavan ruoan määrää.	Tuodaan näkyväksi eri ruokavalintojen hiilijalanjälkiä. Tarvittaessa pyydetään ulkopuolisia asiantuntijoita puhumaan aiheesta tapahtumilla. Annetaan suosituksia tapahtumapaikan läheisistä ruokapaikoista.	Pyydetään apua ruuan toimittajalta ruuan määrän arvioimiseen tapahtumille. Muistutetaan jätteeseen menevän ruuan hiilijalanjäljestä.
		Ohjeistetaan toimijoita tapahtumalle tarvittavan ruoan määrän arvioinnissa.	Ohjeistetaan ruoan määrän arvioinnissa. Piireille annetaan tieto tapahtuman erityisruokavalioista ja osallistujamäärästä ruuan arvioinnin avuksi.	Tapahtuman ylijäämäruokaa annetaan osallistujille evääksi ja sovitaan ruuan tuottajan kanssa muista hävikkitoimenpiteistä.
5	Tapahtumilla osallistuja saa eväitä kaikkien kestävän kehityksen osa-alueiden toteuttamiseen omassa toiminnassaan.	Tapahtumien koulutuksiin sisällytetään näkökulmia eri kestävän kehityksen osa-alueista.	Toimitaan esimerkkinä tekemällä kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.	Valintoja tehdessä otetaan ylös kestävä elämäntapa ja laitetaan tämä tiedoksi muistiin
		Kestävän kehityksen toteutuminen piirin tapahtumilla ja muussa toiminnassa otetaan huomioon piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa.	Kestävän kehityksen toteutuminen otetaan huomioon toteutuneen toiminnan mukaan piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa.	Kestävän kehityksen toteutumisesta on kysytty otokeissa ja sen toteutuminen on huomioitu arvioinnissa ja sitä kautta piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa.

6	Tapahtumat kannustavat niille osallistuvia eri taustoista tulevia lukiolaisia jatkamaan liiton toiminnassa ja kehittämään liittoa.	Luodaan liiton ja piirien käyttöön kestävän kehityksen checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että kestävä kehitys on otettu huomioon tapahtumalla.	Luodaan kestävän kehityksen checklist hyödynnettäväksi liiton ja piirien tapahtumilla (2021).	Lisätään tapahtumien keke-käytänteet tapahtumanjärjestämisen muistilistaan, jotta niiden noudattamisesta tulee normaali käytänte. Ekologisuuden muistilista.
		Tapahtumia suunnitellessa otetaan huomioon sekä uudet osallistujat että pitkään toiminnassa mukana olleet.	Talvipäivät on suunnattu uusille toimijoille, sillä siellä opitaan perusteita toimimisesta Lukiolaisissa. Muilla tapahtumilla näitä taitoja pääsee syventämään.	Lisätään tapahtumien keke-käytänteet tapahtumanjärjestämisen muistilistaan, jotta niiden noudattamisesta tulee normaali käytänte.
		Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvot tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä.	Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvot tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä. Jee!	Muistutetaan ennen tapahtumaa pidettävässä kouluttajapalaverissa, että vältetään kuppikuntaisuutta ja tutustutaan aktiivisesti kaikkiin osallistujiin.

HANKINNAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Kaupasta hankintoja tehdessä käytetään usein kertakäyttöisiä muovikasseja. Piirien tapahtumille sekä valtakunnallisten tapahtumien iltaohjelmiin hankitaan lähes poikkeuksetta kertakäyttöisiä astioita, jotka on valmistettu pääsääntöisesti muovista ja kartongista. Tuotteen hinta on usein merkittävin kriteeri ostopäätöstä tehdessä, eikä esimerkiksi tuotteen käyttöikää tai hiilijalanjälkeä huomioida riittävästi.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
-----	------------	--------------	---------------	---------------------------

1	Liiton toimintaan liittyvät hankinnat ovat sekä ekologisesti, eettisesti että taloudellisesti kestäviä. Hankittavat tuotteet ja palvelut ovat ekologisesti tuotettuja.	Tuotetta hankittaessa otetaan huomioon sen käyttöikä sekä käyttötarpeen kesto.	Luodaan huoneentaulu vastuullisten hankintojen tekemiseen. (Pauliina) Käytetään aina harkintaa hankintoja tehdessä ja mietitään, voisiko sen saada käytettynä tai lainattuna.	Huoneentaulua vastuullisten hankintojen tekemiseen ei ole tehty. Hankinnat on pääsääntöisesti tehty uutena, mutta käytettynä hankittujen työvälineiden osuutta hankinnoista on kasvatettu hankkimalla puhelimet ja suuret huonekalut käytettyinä.
		Vältetään hankintoja, jotka tekevät liiton riippuvaiseksi tietystä tavarantoimittajasta tai valmistajasta.	Kiinnitetään tähän huomiota hankintoja tehdessä / liitetään huoneentauluun.	Liitetään tämä keke-ohjeistukseen.
		Selvitetään hankittavien tuotteiden ja palveluiden ekologisuus.	Painettavissa materiaaleissa sekä toimiston hankinnoissa on otettu huomioon ekologiset materiaalit (esim. kopiopaperi, painotuotteet, toimiston saippuat, kahvit ym.). Otettu toimistolla käyttöön käsipyyhepapereiden lisäksi pyyherullat.	Tehdään listaus jo nyt tilattavista ekologisista tuotteista, että niitä osataan tilata jatkossakin.
		Hankittaessa palkintoja huomioidaan niiden ekologisuus esimerkiksi suosimalla kiertopalkintoja.	Arvontojen palkinnoissa on suosittu esimerkiksi lahjakortteja ja palkittu aineettomilla lahjoilla.	Lisätään ohjeistus ekologisista palkinnoista tapahtumanjärjestämisen checklistiin.
		Aiemmille tapahtumille tehtyjä hankintoja hyödynnetään myös tulevilla tapahtumilla.	Painettu materiaali on pääosin tapahtumilla samoja. (Esimerkiksi kyltit ym.) Lisäksi kaulanauhoja kierrätetään.	Lisätään tapahtumille selkeä piste, johon kaulanauhoja voi palauttaa. Lisäksi muistutetaan osallistujia aiempien tapahtumien kaulanauhoista tuomisesta tapahtumalle. Liittokokouksessa kierrätetään mustia kokouskansioita.

2	Hankinnoista ei aiheudu tarpeetonta jätettä.	Kaupasta hankintoja tehtäessä ei osteta muovikasseja tai -pusseja, vaan käytetään olemassa olevia kangas- tai kestokasseja sekä -pusseja.	Toteutuu jo melko hyvin. Liitetään huoneentauluun.	Laitetaan toimiston ulko-oven läheisyyteen kangaskasseja, jotka on helppo napata mukaan kauppaan lähtiessä. Liitetään oheistus tästä toimiston keke-käytänteisiin.
		Kertakäyttöastoiden hankkimista vältetään, mutta jos niitä on välttämätöntä hankkia, vältetään muovisia kertakäyttöastioita. Kertakäyttöastoiden asianmukaisesta kierrätyksestä huolehditaan.	Toteutuu jo monilta osin. Huoneentauluun.	Koronan vuoksi tällaiset hankinnat pysähtyneet. Liitetään oheistus tästä toimiston keke-käytänteisiin.

HALLINTO JA TOIMISTO

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto tarjoaa työntekijöilleen työsuhte-etuna julkisen liikenteen matkat HSL-alueella, joten työntekijöiden matkat toimistolle kuljetaan pääsääntöisesti käyttäen julkista liikennettä. Toimistolla ei käytetä kertakäyttöastioita ja jätteet lajitellaan. Liiton jäsenmaksun paperilaskutus on jäsenelle maksullinen, sähköinen laskutus maksuton. Jäsenten tietoisuus tästä on kuitenkin puutteellista. Hankittaessa toimistolle pesuaineita niiden ekologisuutta ei ole tarkasteltu systemaattisesti. Liiton talouden suunnittelu on pitkäjänteistä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Liiton toiminnasta ei aiheudu turhaa tulostusjätettä.	Asiakirjoja tulostettaessa selvitetään, ovatko tulosteet välttämättömiä ja kuinka paljon niitä tarvitaan.	Liittokokoukseen painatetaan erillinen painettu pumaska vain niille, jotka sen tilaavat erikseen. Kaikki aineistot pyritään tuottamaan digitaalisesti. Huomioidaan yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuus.	Käydään läpi, mitkä asiakirjat ovat pakollisia tulostaa ja niitä tulostetaan vain tarvittava määrä. Liittokokouksessa muutosesitykset vain niitä tilanneille. Tulokset: Muutosesitykset on pitkään annettu vain tilanneille.
2	Liiton laskutus toimii sähköisesti.	Tiedotetaan liiton jäseniä sähköisestä laskutuksesta sekä kannustetaan jäseniä ottamaan sähköinen laskutus käyttöön perimällä maksua paperilaskusta.	Paperimaksusta peritään 2,90€ lisämaksu. Sähköisellä liittymislomakkeella on oletusarvoisesti valittu sähköpostilasku. Otetaan jäsenlaskutuksessa käyttöön myös e-laskumahdollisuus vuoden 2020 aikana.	Promotaan e-laskua jäsenille lähettämällä asiasta sähköpostia. Tulokset: e-laskua ollaan markkinoitu sähköpostilla, laskutuksen yhteydessä sekä opiskelijakorttien saatekirjeissä.
3	Liiton toimisto toimii esimerkkinä ekologisesta toimistosta.	Huolehditaan kierrätyksestä liiton toimistolla varaamalla jätteille lajitteluastiat sekä opastamalla tilojen käyttäjiä.	Toimistolta löytyy erilliset astiat biojätteelle, muoville, kartongille, paperille sekä sekajätteelle. Myös tyhjiille pulloille ja tölkeille on oma astiansa. Metallin- ja lasinkeräysastiat puuttuvat toimistolta.	Lisätään toimistolle kierrätysastia lasille sekä metallille. Myös käytetyille pattereille lisätään oma selkeä paikkansa. Tulokset: pattereille tehty oma paikka. Lasi- ja metalijätettä syntyy harvoin.
		Toimistolla siirrytään ympäristöystävällisiin pesuaineisiin ja selvitetään mahdollisuutta luopua käsipyyhepaperista.	Saippuat ja tiskiaineet ovat ympäristöystävällisiä. Pitää kartoittaa mahdollisuutta sopia siivoojan kanssa ympäristöystävällisistä siivoustuotteista. Toimistolle on tilattu käsipyyherullatelineet vessoihin, jotta käsipaperin käyttöä voitaisiin vähentää.	Saippuat ja tiskiaineet ovat ympäristöystävällisiä. Toimistolla on luovuttu käsipyyhepaperista ja siirrytty uudelleenkäytettäviin käsipyyherulliin.

4	Liiton työntekijät ovat tietoisia kestävän kehityksen edistämisestä liiton toiminnassa.	Koulutetaan liiton työntekijöitä kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa.	Suunnitellaan toteutusta kesällä ja toteutetaan koulutus toimistolle vuoden 2021 aikana.	Uude työntekijät on perehdetetty kestävän kehityksen suunnitelmaan ja sen periaatteisiin. Yleistä koulutusta ei ole pidetty vanhoille työntekijöille.
5	Liitto toimii esikuvana kestävän kehityksen edistämisessä järjestökentällä.	Selvitetään ja hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia erilaisten järjestötoiminnan kestävän kehityksen mittareiden luomiseksi.	Selvitetään vuonna 2021.	Otetaan yhteyttä esimerkiksi Allianssiin ja kysytään olisiko heillä vinkkejä tällaiseen. Kehitetään mittareita Agenda 2030 -sivun avulla omaan käyttöön. Tulokset: ei ole otettu yhteyttä Allianssiin. Mittareita ollaan mietitty Agenda2030 avulla.
		Tehdään kestävän kehityksen yhteiskuntasitoutus.	Selvitetään asiaa 2021 (https://kestavakehitys.fi/sitoutus2050)	Sitoumusta ei ole tehty.
		Huolehditaan liiton työntekijöiden sekä liittohallituksen hyvinvoinnista järjestämällä virkistystapahtumia.	Työntekijöille järjestetään kaksi kertaa vuodessa virkistystapahtumia. Näiden lisäksi liitto tukee tiimien omia tiimipäiviä sekä toimihenkilöiden itsenäisesti järjestämiä vapaa-ajan viettohetkiä työyhteisön kesken.	Järjestetty virkistystapahtumia ja muita tiimitapahtumia koronapandemian puitteissa.

6	Liiton taloudelliset toiminta-edellytykset säilyvät alati sekä muuttuvassa toiminta-ympäristössä.	Suunnitellaan liiton taloutta pitkäjänteisesti ja hoidetaan varallisuutta suunnitelmallisesti.	Taloussuunnittelua tehdään vuosittain. Tänä vuonna tehtiin kaksi reaalitytönsarviota korona-viruspandemian takia. Tehdään liitolle pidempiaikainen keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma.	Tehty keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma ja varauduttu erilaisilla skenaarioilla talouden muutoksiin.
---	---	--	--	--

MATKUSTAMINEN

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto maksaa matkakorvauksia niihin oikeutetuille lähinnä julkisilla kuljetuista matkoista. Matkakorvauksia ei makseta polkupyörällä kuljettaessa. Erikoistilanteissa myös oman auton tai taksin käyttö on sallittua matkakorvauksien piirissä olevalla matkalla. Käytänteet siitä, milloin oman auton käyttö on sallittua, eivät ole yhtenäiset piirien ja keskusliiton välillä. Liiton ja piirien tapahtumille matkustetaan edelleen usein omalla autolla.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tulokset 2020	Toteutus ja tulokset 2021
1	Liiton toimintaan liittyvästä matkustamisesta ei aiheudu turhia päästöjä.	Suositaan matkustamista julkisilla kulkuvälineillä, etenkin junalla.	Pidetään tästä kiinni aina matkoja suunniteltaessa.	Koronan vuoksi matkustaminen on ollut hyvin vähäistä. Matkustaessa tästä on kuitenkin pidetty kiinni muutamia poikkeuksia lukuunottamatta.

2	Liiton toimintaan liittyvästä matkustamisesta ei aiheudu turhia päästöjä.	Sallitaan oman auton käyttö matkakorvauksiin oikeutetulta henkilöltä vain tapauksissa, joissa matkustaminen ei ole järkevästi mahdollista julkisilla kulkuvälineillä, ja yhdenmukaistetaan käytänteitä siitä, missä tilanteissa matkustaminen omalla autolla on sallittua.	Tarkistetaan ja päivitetään nykyiset käytänteet vuoden 2020 aikana.	Auton käyttö sallittua, kun sopii siitä etukäteen erikseen tapahtuman järjestäjätahon kanssa. Auton käyttö toiminnassa melko vähäistä.
3	Liitto kannustaa jäsenistöä ja toimihenkilöitä käyttämään julkista ja kevyttä liikennettä liikuttaessa paikasta toiseen.	Maksetaan matkakorvauksiin oikeutetulle henkilölle korvaus myös polkupyörän käytöstä.	Tehdään tarvittavat päätökset ohjesääntöihin.	Ohjesääntöihin on tehty tarvittavat muutokset.
		Kannustetaan kestäväään matkustamiseen esimerkiksi tempauksin.	Kevään 2020 pyöräilykilometrikisa. Työstä johtuva matkustaminen vähentynyt huomattavasti koronatilanteen takia. Työsuhde-etuna saa HSL-kortin. Järjestetään jatkossakin tempauksia.	Korona pysäyttänyt liikkumisen lähes koko liiton tasolla. Koronan helpotaessa kannustettu suosimaan tarvittaessa etäyhteyksiä. Toimiston työntekijöille ei ole järjestetty tempauksia.